

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP
 V. évfolyam, 161 (1307) sz. * Vasárnap, 1936 július 19

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

Hárman vagy öten üljenek-e össze a nyugati új béke megtárgyalására?

Az angol kormány még nem jutott végleges elhatározásra. — Előzetes értekezletet hívnak össze Londonban

Londonból jelentik: Megbízhatónak mondott értesülés szerint az angol kormány még csülörtökön előterjesztett Brüsszelben egy olyan javaslatot, hogy a három locarnói hatalom értekezlete Londonban üljön össze, július 23-án.

A Reuter jelentése szerint Franciaország és Belgium hozzájárult ehhez a javaslatához.

Ezt a hírt londoni politikai körökben túl-

korainak tartják. Angol felfogás szerint arról van szó tovább is, hogy az eredetileg Brüsszelbe összehívott locarnói tanácskozás helyett egy előzetes tanácskozásra üljön össze az angol, belga és francia kormány. Ennek az előzetes tanácskozásnak azonban csak az lehet a célja, hogy előkészítse az öt hatalom közötti tágabb-körü tárgyalásokat.

Az olaszok rosszalják a háromhatalmi értekezlet erőltetését

Rómából jelentik: Az olasz lapok részleteiben foglalkoznak a háromhatalmi megbeszélések tervével. A „Tribuna” fölteszi a kérdést, hogy mi szükség van a háromhatalmi értekezletre, hiszen az ilyen módszerek nem segítik elő a német-francia megbékélést, amelyre pedig olyan nagy szüksége van egész Európának. A „Tevere” azt írja, hogy a nemzetközi

megbeszéléseket többé nem lehet abban a szelvényben vezetni, amilyen francia hivatalos körökben utóbb uralkodott. A teljes jogegyenlőség és az őszinte együttműködés légkörében a szavatolt biztonság kérdéseinek csak alárendelt szerep jut. Franciaország a locarnói egyezményt katonai szövetségeinek hálózatával tette tönkre.

Eden és minisztertanácsai ellentétben vannak egymással. Londonban általános békeértekezletre készülnek

Londonból jelentik: Eden angol külügyminiszter az utóbbi két nap alatt két ízben is fogadta a francia és belga követeket. Kiszivárgott hírek szerint az angol minisztertanács még nem jutott végleges elhatározásra a háromhatalmi értekezlet ügyében. A miniszterek egyrésze azt kívánja, hogy halasszák el az értekezletet, míg Olaszország és Németország is résztvehet azon. Eden álláspontja viszont az, hogy a halasztás azt a látszatot keltené, mintha a nyugati hatalmak gyengéknek éreznék magukat.

Egyértelműen megállapodott azonban a minisztertanács abban, hogy ennek az értekezletnek elő kell készítenie egy szélesebb mederben folyó európai kibékítést és megállapodást.

Bár még nem tudják Londonban, milyen lesz az angol kérdőívre adandó német válasz és milyen tervei vannak Olaszországnak Közép-Európában, már is bizonyos, hogy londoni diplomáciai körökben el vannak készülve egy általános békeértekezletre.

Lord Halifax Németországba utazik.

A jövőheti háromhatalmi értekezletre, amit Londonban tartanak meg, Anglia, Franciaország és Belgium képviselői meghívják a közép-európai államok képviselőit is.

Lord Halifax főpécsetőr legközelebb Berlinbe utazik és előkészíti a talajt Németország számára a szeptemberi értekezletre, mely folytatása lesz a mostani háromhatalmi értekezletnek.

A német válasziggyezik is általános béketárgyalásokat indítványoz.

Londonból jelentik: A Daily Telegraph szerint Hitler birodalmi vezér valószínűleg szombaton válaszol az angol kérdőívre. A vá-

lasz rövid és határozott hangú lesz. Mindenekelőtt sajnálkozását fogja kifejezni afölött, hogy Anglia részletkérdések sorozatával igyekszik elterelni a figyelmet a német emlékiratban ismertetett fontos békepontoktól.

A jegyzék béketárgyalásokat fog indítványozni újabb, széleskörű békejavaslatokról, amelyeket a válasz körvonalaz.

Berlini diplomáciai körök szerint az mindenesetre kétségtelen, hogy Németország csak olyan tanácskozáson vesz részt, melyre kezdetől fogva meghívják. Ellenben határozottan elutasít minden olyan javaslatot, mely szerint a többi hatalom előzetesen tanácskozik és előre megállapítja egymás között a Németországnak teendő közös javaslatokat, ami a francia kormány által pártolt eljárás célja volna.

Az arabok megtámadták a jeruzsálemi repülőteret

Az angol rendőrség gépfegyvertűzzel védekezett ellenük

Jeruzsálemből jelentik: Péntekre virradó éjszaka fegyveres arabok megtámadták a jeruzsálemi repülőteret. A támadókat az angol rendőrség gépfegyvertűzzel fogadta. A támadók a tulerővel szemben végre kénytelenek voltak meghátrálni. Az arabok veszteségeit nem lehetett megállapítani, mert az éjszaka leple alatt menekülve, magukkal hurcolták halottaikat és sebesültjeiket.

Fölülről és alulról nézve

A Nemzeti Parasztpárt ardeali tagozatának tanulmányi köre egy ötvenhat oldalas füzetet adott ki „Unirea Ardealului evocată de Iuliu Maniu” címmel, s ezt a füzetet az illető tanulmányi kör hozzánk is elküldötte. A kiadvány a Magyarországtól való 1918—1919. évi elszakadás folyamatáról, illetve ez elcsatolt területeknek Romániával való egyesítéséről, ez egyesítés részletmunkáiról, az államszervezet megváltoztatásának a keresztülviteléről szolgáltat történelmi adatokat. Maniu Gyulának erről az állami átváltozásról szóló 1934. évi rádióelőadása van a füzetben, aztán a Maniu által vezetett „Kormányzó Tanács”-nak (Consiliul Dirigent-nek) az 1920. évi április 10-iki keletű kiáltványa a maga működéséről, végül egy táblázat arról, hogy e Kormányzó Tanács kiknek milyen munkamegosztásával végezte el az új államszervezést és a megfelelő közigazgatási tevékenység megindítását.

Bevezetés is van a füzetben, mely elmondja, hogy a korszakos átalakulásra észrevétlenül már az idő nagy rétege terült reá, s már mind kevesebben vannak, akik akkoriban tevékenykedtek. Ellenben az akkori gyermekek immár ifjakká serdültek, a férfikor küszöbére jutottak. Ez ifju nemzedék számára az 1918—19-ik évi események már történelemmé váltak, olyan eseménysorozattá, melyet ők nem éltek át, s amit így csak mások előadásából ismerhetnek. Azonban ezeket az éveket a történetírás még nem vette munkába, holott az ifju nemzedéknek mégis ismernie kell azokat, hogy a kezdetek alkotáskorát átvenni és fejleszteni tudja. Ezért látta a tanulmányi kör szükségesnek az említett történelmi adatok közlését, hogy bár vázlatosan, de mégis hiteles forrásból nyújtson ismertetést az elődokról az utódoknak.

Csakugyan nincs történetírás Ardeal 1918—19-iki nagy átalakulásáról, az átalakulásnak úgy állami, mint társadalmi jelenségeiről, melyek nemcsak eseményekként érdekesek, de tudományos szempontból is sok tanulságot nyújtok. Nincs történetírás ezekről, holott az idő eléggé eltelt, hogy történelmi távlatból lássuk a dolgokat. És ha mégjobban eltelik az idő, félni lehet tőle, hogy az átalakulásban résztvevő nemzedék személyes tapasztalásai kiesnek a történetírás anyagából. Pedig ezek az egyéni átélések, az azokra való emlékezések sok olyan fordulatra adnak lélektani magyarázatot, amelyeket ilyen belső földerítések nélkül alig lehet megérteni.

Ez a most szóban levő füzet is magában foglal sokat Maniu Gyula és az ő kormányzó tanácsa személyes átéléseiből. Bár sok benne az adatok egymásra halmozása, s így a történelmi egymásután helyett inkább előzmények és következmények egyszerre való megjelenését, egymásba vegyítését, összezsúfolt egybefoglalását kapjuk benne: mégis éppen a személyes átélések hatása alatt az összezsúfolásból kiemelkednek, erősebb színt és hangsúlyt kapnak bizonyos részletek. Ez a külön értékelés rendkívül érdekes a történelemírás szempontjából is, mert azt tünteti föl, hogy az 1918—19-iki átalakulás vezetői fölülről hogyan látták a helyzetet. Az érdekesség még fokozódik, ha elgondoljuk, hogy akik akkor vezetésbe és hatalomba kerültek, azok hatalomtalan helyzetből jutottak oda, tehát látásuk nemcsak fölülről nézés, hanem a fölfelé haladás, a folyton tágulóbb látkör nézése is.

Csehszlovákia kétszázmillió csehkoronát hitelez Románia hadifelszerelésére

Bucuresti. Saját tud. Victor Antonescu pénzügyminiszter pénteken este a sajtó képviselőinek Csehszlovákiával kötött szerződésekről nyilatkozott. Ezek értelmében Csehszlovákia kétszázmillió csehkrona értékű hadifelszerelést

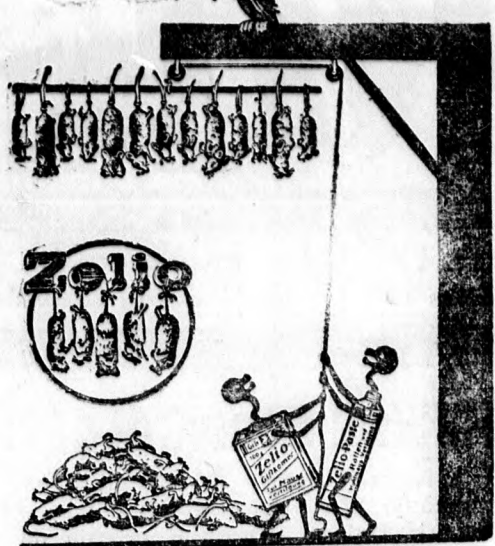
szállít Romániának és tíz éves hitelet ad az összeg kifizetésére. A szerződés kiterjeszkezik Romániában építendő kiencvenötmillió csehkrona értékű vasúti vonal tervére is.

Az amerikai haditengerészet minden titka a japánok kezébe jutott

Standley tengernagy vezérkari főnök az összes haditervek megváltoztatását kívánja

Londonból jelentik: Standley tengernagy az Egyesült Államok tengerészeti vezérkarának főnöke kijelentette, hogy az Egyesült Államokat teljesen aláaknázták az idegen katonai kémhálózat. Mivel a vezérkar nem tudja, milyen fontos hadititkok jutottak idegenek, főként japánok kezébe, meg kell változtatni a haditerveket, bizalmas utasításokat és kézikönyveket. A tengernagy kijelentései főként Farn-

worth sorhajóhadnagy esetére céloznak. Ezt a tengerésztszét egyévi megfigyelés után letartóztatták, mert bebizonyult, hogy egy japán egyénnek eladta a „Vezérkar biztonsági szolgálata” című szigorúan bizalmas kézikönyvet. A könyv a háború esetére való utasításokat foglalja magában s az amerikai hadihajók parancsnokai számára készült a hadgyakorlatok tapasztalatai alapján.

Igy hat a Zelio

Zelio paszta

tubusban patkány és vakond pusztításához

Zelio magvak

házi és mezei egérpusztításhoz

„Bayer“ Pflanzenschutz-abteilung, Leverkusen I. G. Werk

Romániai vezérképviselet Pharmacia Studerus & Co. Bucuresti I. Strada Brzoianu 55. Telefon: 5-92 86

Sok szokatlanság, sok váratlan öröm, sok erősödő kielégülés van az ilyen fölfelé haladásban, s az onnan való diadalmos látás nagy bőséget nyújt a történetírásnak. Azonban a bőség még nem teljesség. A történetírásnak pedig ez a teljesség adja meg a tárgyilagosságot, vagyis azt a szellemi értéket, mely a történelmet az élet tanítómesterévé teszi. Ebből a szempontból kívánatos, hogy Maniuék történelmi adatait egészítsék ki azoknak is az átlései és emlékei, akik az 1918—19-ik évi átalakuláskor nem fölfelé haladtak, hanem lefelé hullottak, vagy önként és öntudatosan leléptek az alárendeltségbe, az eddigi vezető és uralkodó helyzetből az engedelmesség és szolgálat hívatásába. Ezeknek is szokatlanság lett a helyzetváltozás, de ellenkező érzéshatások között, mint amilyen a fölfelé haladókat érte. Az ő alulnézésük is tehát érdekes kiegészítést ad ahhoz, hogy az 1918—19-iki átalakulást különösen társadalmi szempontból teljesen meglátni, s egész mélységében értékelni tudjuk.

Mc Gariand,

az amerikai olimpiai bizottság legidősebb tagja, akinek a losangelesi polgármester átadta az olimpiai selyemzászlót, hogy azt Berlinbe vigye és ott ünnepélyesen átadja.

Akinek még a kolera-bacillus sem árt

Alexandriából jelentik: Alexandria ki kötvárosban egy részeg angol matróz a városi laboratóriumból több, kolera-bacillus tartalmazó kísérleti csövet eltört és kiitta azok szeszartalmát. Az első pillanatban attól tartott, hogy a különös és párhuzamos esemény folytán kolera-járvány fenyegeti a kikötővárost. Az orvosok azután megállapították, hogy a veszőlynek — az erőlyes óvintézkedésekkel — sikerült elejét venni. Valamennyi kikötőhivatalnokot és rendőrt, akit a garázdálkodó matróz megfélemezésére a helyszínről hírtak és akik a tengerésszel érintkeztek, kolera elleni szérummal oltottak be.

Érdekes körülmény, hogy magán a tengerészen, aki jó adag kolera-bacillust felhajtott a szeszrel együtt, eddig még nem mutatkozott a megbetegedés jele.

Kairóban is olyan nagy rémület keltett az alexandriai eset híre, hogy sokan, akik Alexandria környékén akartak nyaralni, lemondtak tervükről.

A felderítő század

Irtó: Fazekas Sándor

Fent a magas régióban, a dinári alpok tetején fészkel a zászlóalj. A kőszáli sasok határozottan rosszszemmel nézték a konkurrens céget. Ellenséges indulattal viselkedtek, de támadni még sem mertek. Valószínű, hogy nekik is volt annyi hadászati tudásuk, hogy egy zászlóalj baka mégis csak több, mint a madárvilág egy-két királya. A levegő ellen nem lehetett semmi panasz, mert első kézből kapott friss minőség volt, különösen télen. Csak éppen hogy ózonszegény volt. Azok a vígasztalan sívár sziklák semmi ózont nem tudtak kilehelni magukból. Ha aztán már nagyon hiányzott az ózon, átellenes olasz bakaszomszédunkkal szép egyetértésben munkálkodtunk közre a hiánypótlásban. Ilyenkor napokig puskapor-ózonos volt a levegő.

— Isteni illat, — mondta a századparancsnok és mélyen mellre szívta. — Valódi bakaozon. Ez a mi éltető elemünk fiuk.

Civilben vajgyáros volt. Hogy lehet valakinek ennyire elkanyarodni az enjétől. — ki tudná azt megmondani. Mert ha egy katona vaját eszik és az semmi átalakító hatással sincs a természetére. — hát ezt meg lehet érteni. De, hogy valaki, aki állandóan szelid vajjal pepe-

csel, ennyire izig-vérig katona legyen. — legalább is érthetetlen. Itt, vagy a vaj csal, vagy a katona.

Ezt vallotta az önkéntes hadapród is, de csak a bluz alatt, mert katonáék nem tanácsos véleményét nyilvánítani hangosan. Bár a hadapród úr is úr, mégis úgy viszonylik a századparancsnokhoz, mint egy kevésbé szép irodista kisasszony a direktor úrhoz. Hadapród korában kezd bimbózni, főhadnagy korában bontogatja a szírmait, — míg végre kapitány korában nyönyörűen kinyílik; csak le kell szakítani. A leszakítást békében a hölgyek végzik, háborúban pedig a gránát. Ilyenkor bizony gyakori a kapitányszaggatás. Dehát velejár a mester-séggel.

A hadapród a régleltűnt civilvilágban esztétikus volt. De ez már olyan régen volt, hogy ő maga is kezdett hinni a hindu lélekvándorlásban. Most egy másik bolygón él, egy megkerült bolygón, ahol sziklák tetején bukdácsol és különféle vasdarabokat csörtet.

A kapitány nagyon gyenge véleményű volt az esztétikusokról. Szerinte az esztétika nem egyéb, mint a fellegekben való nyavajzás. Semmi létjogosultsága nincs. De a hadapród véleménye se volt kevésbé rossz a kapitányokról, akik civilben margarint követnek el vaj képében.

Ez a tiszteletlen szószátyárkodás nagyfokú

fegyelemsértés volna, ha még épek volnának a keretek, amelyekbe bele van gyömöszölve a katonai magatartás és mihezartás és egyéb hasznos tudnivalók. De hol voltak már ezek a szorító keretek! Különben is az egész század, a kapitánytól lefelé a századcipész úrig rezervista szedett-vedett társaság volt, lelkük gyökeréig metelyezve civilfelfoggással. A kapitány és a hadapród meg éppen rokonok is voltak valami lemenő, vagy felmenő ágon. Katonai összeférhetetlenség súlyos esete.

— Te Bandi, holnap egy lélekfelemelő mozdulatot hajtunk végre. Sok lesz benne a rejtett szépség. A te dolgod lesz azt megtalálni, — mondta a kapitány a hadapród címre jogosult kedves roknának.

— Megint egy katonai jogászkodás, — méltatlankodott a hadapród olyan hangon, amely nem tartalmazott lelkesedést.

— Hja, ebből áll a háború. Nem pedig abból, hogy ha Nusi jobbról jött volna be és nem balról és ha a szoknyája két centivel rövidebb lett volna, szebb lett volna.

— És miből fog állani a megmozdulás?

— Látod ott előttünk azt a sziklást, köves szorost, ami úgy néz ki, mintha az ördög kinyájában hányta volna össze?

— Látom.

— Gondold, hogy az a vereckei szoros és mi azon be fogunk menni

Spanyolországban kiütött a forradalom?

Megszakadt a távbeszélő összeköttetés

Madridból jelentik: Spanyolországban súlyos forradalmi jelenségek észlelhetők. Madridal és több nagyobb spanyol várossal a távbeszélő összeköttetés is sokszor megszakad. Ezt arra vezetik vissza, hogy a zavargásokról való ijesztő híresztelések megakadályozására maguk a hatóságok zárják le a távbeszélő központokat.

A kormány értekezletre ült össze s a kiadott hivatalos jelentés szerint még ura a helyzetnek. A katonaságot a kaszárnyákban össze-

vonták és fegyveres készenléletben tartják. Londoni értesülések szerint Spanyolországban államcsínyt hajtottak végre. Erről azonban még semmilyen részletek nem érkeztek.

A külföldi sajtóirodák számára kiadott legutóbbi távbeszélőjelentések szerint a kormány minden eszközzel meg fogja védeni a köztársaságot s ebben számít a hadsereg lojális támogatására.

Az angol király merénylőjét elmekórházba szállították

— A királyt ezentúl gondosabb őrzéssel veszik körül —

Londonból jelentik: A Scotland Yard és a Buckingham palota vezetői együttesen hosszas megbeszélést folytattak a Hyde-parki merénylettel kapcsolatban. Ennek során abban állapodtak meg, hogy a jövőben mindenütt gondosan őrizni fogják a királyt. Vonatkozik ez az uralkodó külszöbönálló franciaországi pihenőjére is.

Az Evening Standard szerint megnyilvánul ez a kívánság az egész angol közvéleményben is. tekintettel arra, hogy a király szokatlanul sza-

badon járkál alattvalói körében. Bannigan Jermost, a király merénylőjét, a rendőrség kihallgatás után a brightoni kórházba szállították, ahol egyidőre elmeszákertői megfigyelés alá helyezték. Bannigan ugyanis 1933 óta üldözési mániában szenved, amit főleg iszákosságának tulajdonítanak.

A Daily Express szerint a hatóságok az összes fegyvertartási engedélyeket felülvizsgálják.

Franciaországban 162 frankban akarják megállapítani a búza árát

Búzahivatal fölállítással akarnak küzdeni a termelők kizsákmányolása ellen

Párizsból jelentik: A francia parlament elé törvényjavaslatot terjesztettek, amely búzahivatal létesítéséről szól s arra volna hivatva, hogy megállapítsa a búza országos árát. A hivatal harminckét tagu tanácsába tizenkilenc tanácsost a termelők közül választanának, még pedig olyanokat, akiknek főfoglalkozásuk a földművelés.

A kormány célja, hogy a búzahivatal léte-

sítésével a búzadárakat feljavítsa s így a francia földművelők nagy tömegének a kedvében járjon.

A francia földművelőknek a kormány pártjai a választások idején többrendbeli ígéretet is tettek ily irányban. A mezőgazdák szervezetei most azzal vannak elfoglalva, hogy megállapítsák a búzának azt az árát, amelyet a búzahivatal általános árnak fog elrendelni

— Ha lehet.
— Mi az, hogy lehet? Muszáj.
— Kérlek kapitány úr, te ezt a kifejezést a feleséged ónagságától. Málsai nénitől tanultad.
— Frau dienst, Gottes dienst, te leveli béka — nevetett a kapitány
A tűzértségi megfigyelő délután azt telefonálta, hogy a szorosban valami mozgolódás észlelhető. Nincs kizárva, hogy ágyúkkal disztik a bejáratot. Ez a diszletező munkát a mi fel-fogásunk szerint teljesen felesleges. Mielőtt a tűzériparkamara belészólana a munkálatokba, jó volna, ha a bakaiipartestület szétnézne ott egy kicsit. Nem komolyan, csak úgy tessék-lás-sék módon.
Az őrnagy a második századnak adott mandátumot a turista kirándulásra. Mint mondá, csak azért, mert ezt a századot különösen nagyra becsüli. Ezt a felértékelést azonban nem kell komolyan venni, mert az őrnagy úr mindig azt a századot becsülte nagyra, amelyiket kétes kimenetelű üzletek lebonyolításával bízott meg. Ahol nemcsak legénységi érmek, de tisztii kereszték is szoktak teremni. A parancs szerint csak addig kell a századnak erőltetni a szorosba való benyomulást, míg sikerül magára vonni a rejtett erőket. (Háborus szakkifejezés.) Azután lehet visszavonulni. Magyarul: lauffenzivát csináln'

A göncölszekér rúdja lefelé kezdett fordulni, mikor a század magára aggatta a hivatalos számszámokat és elindult a missziós útra. A formációt, amelyben haladt, — nehéz lett volna meghatározni. Harmonikázó volt. Sokszor úgy kinyúlt, mint a rétestésztá, máskor pedig úgy összehúzódott, mint egy üres bugyelláris. Ahogy lehetett a sziklák között bukdácsolni.
A nap ébresztő órája csergetett, mikor a század egy házra bukkant a sziklák között. Ház? Milyen tuzás! Az ajtóban egy néni ke-kecskegyapjút font. A rokka a szoknyája korcába volt dugva. A fején kis piros hercegőce kapi volt. Öreg volt, mint az alpok.
— Nézd csak ezt a menyecskét, te Bandi. — kiáltotta a kapitány a hadapródnak. — Neked való eset. Irjál egy ódát hozzá.
A néni kecskegyapjút a fonást és a magamódja szerint üdvözölte a haderőt. Majd meg-eredt a nyelve és hol az égre kulesolta a kezét, hol pedig a szorosra mutogatott. Persze, a század nem értette.
— Hol van Csipcsák? — kérdezte a kapitány.
Csipcsák volt a század Szvatoplukja; ő tudós volt a szlávnyelvekben.
Csipcsák előkerült és lefordította szittyára a délszlávot. Magyarra fordítva olyanformán jött ki, hogy ne menjen be a század a szorosba, mert mind ott marad.

adják a motorban a nagy teljesítményt. A BOSCH gyújtócsülékeket, azokban legelsősorban a nagy teljesítmőképességű BOSCH gyújtótekercseket és a megbízható BOSCH gyújtógyertyákat — előnyben részesítik mindenütt, ahol biztonságra és nagy teljesítményre van szükség.

A legmegbízhatóbb alkatrész minden járműhöz
Minden szaküzletben kapható!
Romániai vezérképviselő: LEONIDA ÉS TÁRSA,
București és vidéki fiókja.

egész Franciaország területére.
A szakemberek véleménye az, hogy *mindent figyelembevéve a búzahivatalnak 162 frankban (1132 leiben) kell megállapítania a búza méterműszámkénti árát.* Az 1923—1935. években 146—184 frank között volt a búza ára, most azonban — a szabad piacon — 78 frankra esett le az új termés ára. Ez az árzuhanás végzetes a termelőknek nézve s így a múlt évek árainak a közepét kell biztosítani a földművesek részére.
A francia búzahivatal létesítése egyelőre csak javaslat. Amde kiegészítője annak a nemzetközi elvnek, amely irányított és árvédő gazdasági rendszert akar a kartellek tulkapásai ellen — a verejtékező termelők javára.

Pályázati hirdetés. Ciocăia „Hangya” Szövetkezet (jud. Bihor) azonnali belépésre üzletvezetőt keres, 20.000 lei készpénz, vagy 40.000 lei zálogjogi bekebelezéssel. Jelentkezni lehet Oradea, Str. Tache Ionescu 28. „Hangya” Raktár.

A kapitány komoran hallgatta a fordítást, majd kimondta a határozatot:
— Kém. Ki kell végezni.
A tisztikar közbevetette magát:
— De, kapitány úr, hátha az öregasszony igazat mond. Talán várjunk a kivégzéssel, míg visszajövünk.
A kapitány habozott és kedvetlenül egyezett bele a halasztásba:
— Jó. Hadapród úr! Ön itt marad negyven emberrel. Tartja az összeköttetést a századdal. Ön lesz a hátvéd és a házra támaszkodik. (Mégint egy szakkifejezés.)
A század megkezdte az óvatos előnyomulást. A hátvéd pedig a ház átkutatását. Találtak hat sírót, kiéhezett gyermeket és az összetett nyomorúságot teljes virágjában. Az anyjuk Mostárban szolgált, az apjuk pedig Galiciában alussza a hősök álmát. A vérviharvert népfelkelők szemébe könny szökött:
— Istenem, hátha otthon ist...
Egyszerre előkerültek a szükönszabott kenyéradagok, konzervek és jöltartották az arva nyéradagok, konzervek és jöltartották az árva.
Az öreg néni minden bakának kezét akart csókolni és goszpodinnak titulálta őket.
A bakák nagy lelki megnyugvást éreztek; mintha nagy adósságot róttak volna le. Most már jöjjön, aminek jönni kell.
A század zavartalanul bukdácsolott előre,

A négus sajtófőnöke sajtóostrom alá került Clujon

Pénzt akar gyűjteni a négusnak

Cluj. Sajat tud. Altalános feltűnést keltett a városban egy fiatal francia gróf, aki hosszú ideig tartózkodott a háború alatt Abessziniában. Du Berrier gróf a napokban előadást is tartott. Teljes neve és címe: *Monsieur le comte Hilaire du Berrier, Collaborateur du journal New Times and Ethiopia News, Chef de Presse du Negue d'Abessinien.*

A lebilincselő név mögött négus-szakállas fiatal uriember húzódik meg, aki — őh a száműzött sorsra merő tragédia — abesszin sajtófőnöki mivolta ellenére e pillanatban a cluji Newyork-szálló egyik másodkemeleti, pazar egyszerűséggel berendezett udvari lakosztályában fejt ki ismeretlen természetű munkásságát.

A múlt vasárnap végre nyilvánosság elé lépett és egyik moziban nagyon lendületes előadásban ismertette Badoglio tábornagy harcmóráját. Ami eddig nem sikerült du Berrier grófnak, most valósággal megrohanták a kíváncsi újságírók és lehetetlenül tapintatlan kérdésekkel kezdték ostromolni a szerencsétlen sorsú Négus sajtófőnököt.

— Tekintettel arra, hogy excellenciád Hailé Selassié őfelségének közvetlen és e célra felingerelt sajtófőnöke, miért tartózkodik ön éppen Clujon, mialatt felséges ura Londonban és Genfben igyekszik menteni, ami már megmenthetetlen? — kérdi egyik újságíró.

— Erről egyelőre nem nyilatkozom, — jelentí ki rövid habozás után. — Azonban a kérdésben bizonyos kételkedést érzek, engedje meg, hogy igazoljam magam.

Borzas papírdarab kerül elő du Berrier gróf zsebéből. Rajta fénykép és díszes ambara betűkkel valami, amelyből csak a sajtófőnök nevét olvashatjuk el ténylegesen. Ettől du Berrier sajtófőnök ugyan „Juda Oroszlánjának” akár ceremóniamestere is lehet, tudniillik az igazolás módfelett amharául van írva. Az újságíró annak a szerény megjegyzésével, hogy nem valószínű, miszerint városunk szabad csapata állhatna a Négus rendelkezésére, miután Clujon e pillanatban hógután kívül egyebet alig lehet kapni, — feltesszük a második kérdést.

— Hogyan? Excellenciád sajtófőnök léteire igazolványt visel? Ez egészen szokatlan.

— Hja, az abesszin közigazgatás önök előtt nem ismerős. Egyébként mulathatok önnek mást is.

Sehol semmi nesz, semmi gyanús. A kapitány telve volt önbizalommal:

— Na, látjátok, hogy a vénasszony kém. Félre akart bennünket vezetni. Nincs itt még madár sem, — mondta a tisztnek. — De ki is végeztetem azon melegében. Adjátok szájról-szájra a parancsot a hadapródnak: „a nénit el kell tenni lábaltól.”

Aki már keresztülment egy ilyen szájról-szájra adott parancson, az tudja, hogy mire az megérkezik annyi bakaszajon keresztül a elmizetthez, — nincs olyan teremtet lélek, aki abból kiokosodjék. Ezúttal is úgy volt. Mire elérkezett a hadapródig, már így hangzott:

„A kapitány úr nénit el kell tenni a láda alól.”

— Szamárság, — mondta a hadapród. — Vajaz samárság; sőt margarinos samárság.

Ebben a percben megszólaltak a szorosban a kölyök hegyi ágyuk és gépiegyverek és a „különösen nagyrebecsült század” kissé megincselve iparkodott visszafelé a felderítésnek nevezett mulatságos kirándulásból. A kapitány mérgező volt. Volt is rá oka, mert az egyik blúzójából vér csorgott. A hadapród, mellé furakodott és megkérdezte, soha jobbkorabb:

— Kérlek, kapitány ur, miért kellett volna nekem az igentisztielt nénedet eltenni a láda alól?

A kapitány dühösen förmedt a hadapródra:

— Micsoda esztétikus samárkérdés ez?

Felvételek következnek a háborúról és újabb nagyvonalú előadás az olaszok „túrhetetlen barbarizmusáról”. Bombák által szét-tépett emberek, öszvérek feküsznek szerteszét.

— Ez tényleg szörnyű, mint minden háború. Szabadna tudnunk, hogy melyik gyár készítette a felvételeket. Foxék?

— Saját felvételeim — felel önrzetenesen. —

Harc közben csináltam őket.

— És a gázbombák?

— Alarcom volt.

— És a robbanó bombák?

(Nem felel. Azt csak nem lehet mondani, hogy a bombázápor ellen esernyővel is lehet védekezni...)

— Mégis, árulja el Excellenciád, melyek a terveid itt Clujon?

— Öszinte leszek. *Kevés pénzt akarok összegyűjteni...*

— Ahá...

...az új abesszin ellenállás költségeire.

Az intervjut levezető kartársunk ezúttal futólépésben távozott. Mert még egy perc és az abesszin sajtófőnök reménytelen jövője megrepesztette volna a szívét.

N. F.

Határidő:

1936. július 25

Vigyázat!

Lent felsorolt húsz könyv közül tetszés szerint választhat minden előfizetőnk és bármelyik két mélyen leszállított áron kaphatja meg, ha a második félévre szóló előfizetését kiadóhivatalunkhoz készpénzben beküldi vagy megbízottainknál ugyancsak készpénzben kifizeti július 25-ig.

Ime az árkezdvezmények:			
Bangha: Dél keresztje	alatt (húzeve)	125 lei helyett 80 leféri	
Mauriac: A Frontenac	misztérium (regény)	75 " "	55 "
Aradi: Európai forradalom	80 " "	60 "	
Balla: A lélek útja	75 " "	55 "	
Bangha: Róma lelke	110 " "	80 "	
Wörhmüller: Királyi törvény	140 " "	105 "	
Csávossy: Együtt a Mesterrel	110 " "	80 "	
Molnár: A szociális egyház az emberért	110 " "	80 "	
Plus: Hogyan imádkozunk?	45 " "	33 "	
Czapik: Könyvről rajtunk Úram!	45 " "	33 "	
Gerey: A művelt leány	105 " "	75 "	
Juller: 1914—1918.	365 " "	235 "	
Erdős: Napsütéses Indában	185 " "	126 "	
Stadler: Valaki vár engem	80 " "	60 "	
Bucsaný: Napfürdőzés	100 " "	75 "	
Hököl: Tanuljunk nemetl	200 " "	135 "	
Gáspár: Falismeret	140 " "	90 "	
Bucsaný: Ereimesszedeés	55 " "	39 "	
Gáspár: A világ orvosa (regény)	210 " "	162 "	
Sebök: Öt világrészén keresztül	140 " "	90 "	

Fenti árkezdvezmények mellett kiosztásra kerülnek előfizetőink között, ha második félévre szóló előfizetésüket akár kiadóhivatalunk utján, vagy megbízottainknál kifizetik az alanti ajánlékok.

- Ime az ajándéktárgyak felsorolása:
1. Ötnapos teljes állítás Baile Episcopes-en
  2. Révay kis Lexikon.
  3. Egy fényképezőgép.
  4. Egyévi ingyenes előfizetés.
  5. Egy női vagy férfióra.
- Rendazzék tehát még ma a második félévre szóló előfizetésüket!
- Tehát határidő: Július 25.

* Aki irias és egészséges akar lenni és el akarja kerülni, hogy kemény legyen a széke, emésztése meg legyen zavarva, folyton fájjon a feje és bőre tele legyen mindenféle pattanással, az igyék hetenként egyszer-kétszer reggelizés előtt egy pohár természetes „Forenc József” keserűvizet. Az orvosok ajánlják.

A „Futura” utasítást kapott bármilyen mennyiségű magyar búza átvételére

Hét millió métermázsá búza kivitele biztosítva van

Budapestről jelentik: A kormány hivatalos rendelettel szabályozta az idén is a minimális búzaárakat, amelyek mellett a „Futura”, a kijelölt állomásokon hajlandó átvenni bármilyen búzamennyiséget. Az idei irányárak 40 fillérrel magasabbak a tavalyinál. Legacsonyabb átvételi ár 13 P. 40 fill., legmagasabb 15 P. 15 fillér. A rendelet egyben közli, hogy 7.2 millió métermázsá búza külföldi értékesítése már biztosítva van, amiből 4.2 millió azonnal szállítható.

A búza-határidős üzleteket a tőzsdén a folyó termelési évre a kormány nem engedélyez.

Miért pusztulnak el tömegesen a cethalak?

1927-ben a skóciai kikötőkben a sziklák között 56 cethalat találtak élettelen állapotban. Körülbelül egy évvel később a délafrikai Simonstownhoz közel Grotha-öbölben 108 élettelen cethalat találtak. Zanzibarban 1930-ban 87 különös módon kimúlt cethalat fedeztek fel a halászok. A múlt év novemberében történt meg először, hogy egy szemtanú nézhetett végig a cethalak tömeges pusztulását. Ez ugyancsak a Grotha-öböl mellett történt, ahol egy halász körülbelül 150 cethal vonulására lett figyelmes. A halász jól megfigyelte, hogy az állatok zárt sorokban ostromolták meg a sziklás partokat, amelynek fejjel rohantak neki, azután megfordultak, hogy még nagyobb gyorsasággal usszanak neki a szikláknak. Az állatok rendkívül erőteljes uszással szinte kiugrottak a vízből és úgy vágták magukat a szikláknak, ahol azután fekvé maradtak és kimúltak. Némrégiben érkezett híradás arról is, hogy Jütland szigetének nyugati öbleiben 66 cethalat találtak a köves partokon. Ezekben sem volt már élet. Elgondolkoztató az, hogy ezek az állatok csoportosan multak ki, mert így feltelelezhetjük náluk a természetüket. A tudósok nagy buzgalommal láttak neki, hogy a cethalak tömeges pusztulásának az okát kiderítsék. Először azt hitték, hogy a cethalak valamelyik homokzátóny akadályozása folytán nem bírtak visszatérni a szabad tengerbe és attól való félelmükben válaszoltak a halált, hogy ne kelljen hosszadalmas kinok között megfulladniok. Más esetekben úgy látszott, hogy a cethalak ellenséges tengeri állatoktól való menekülésük közben lettek halálukat. A valódi ok azonban még egészen felderítve. Egyes tudósok valószínűnek tartják, hogy a természetes kiválasztódás folytán pusztulnak el bizonyos cethalcsopordok, amelyek így nem társaitól pusztítottak el, hanem bizonyos fiziológiai körülmények folytán önként mennek a halálba.

A nap az élet és az egészség forrása! A napfürdőzés és a napfény gyógyhatása

Akárja életét meghosszabbítani? Akar Ön valóban egészséges lenni? Ha igen, úgy napfürdözzön. Előbb azonban vásárolja meg dr. Bucsaný Gyula egészségügyi tanácsos és met megjelent nagyszerű művét!

A tartalomjegyzékből: A napfény csodálatos gyógyhatása. — A napfény és a betegségek. — A napfény hatása az emberi szervezetre. — Hogyan napfürdözzünk. — Óvatosság a napfürdőzésnél. — Miért napfürdözzék az egészséges ember? — Minek tulajdoníthatjuk a napfény gyógyhatását. — A strandolás. — A légfürdőzés. — Az emberi test egészségesebb, szebb és ellenállóbb lesz a napfürdőzés által.

Ara csak 100 lei és portó.
Kapható: KÖNYVOSZTALYUNKNÁL.

Beszerzési szövetkezetet alakítanak az aradmegyei szabóiparosok

Arad. Saját tud. Az aradi szabóiparosok körében már régebben felmerült az a terv, hogy a tárgy-muresi szabóiparosok mintájára *beszerzési szövetkezetet alakítanak*. Az elgondolást most már rövidesen meg is valósítják, ugyanis szervezőbizottság alakult, amelyben nem csak aradi, de aradmegyei szabók is résztvesznek. A bizottság felhívást juttatott el az összes aradi és aradmegyei szabóiparosokhoz s reámutatott arra, hogy a szövetkezet *óriási előnyöket biztosít az iparosoknak, amennyiben lehetővé teszi, hogy a kisiparosok olyan jutányos áron jussanak a szövetekhez, mintha azokat nagyban vásárolnák*. A felhívás közli egyszerűsített, hogy azoknak, akik tagjai óhajtanak lenni a szövetkezetnek, a belépési nyilatkozat aláírásakor mindössze a jegyzett összeg tizszázalékát és a szervezés fedezésére szolgáló külön ötszázalékot kell befizetni. A megalakítandó szövetkezet iránt a város és a megye szabóiparosai részéről élénk érdeklődés nyilvánul meg.

Ma, vasárnap délután 4 órakor kezdődnek az Erzsébet Árvaház-kertünnepélye az oradeai római katolikus püspöki palota angol kertjében.

A tárgymuresi Kulturpalotát a „Fundatia Carol“-nak ajánlódokozta a városi ideiglenes bizottság

Tg.-Mures. Saját tud. Dandea Emil, az ideiglenes bizottság elnöke a bizottság legutóbbi ülésén azt indítványozta, hogy a város országosan ismert, szép kulturpalotáját a „Fundatia Carol“ egyesületnek ajánlódokozzák. Az építkezési szempontból is igazi műkinceszámbe menő intézmény elajándékozásának jogcímét Dandea azzal indokolja, hogy a *fenntartás költségeit a város gyakorlati beruházásokra fordíthatná*. Az időközi bizottság szöveggel határozattá emelte az elnök javaslatát.

Dr. Sogan Ilie ügyvéd, bizottsági tag volt az egyedüli, aki a határozat ellen felszólt és rámutatott arra, hogy ez az ajándékozás nem csak törvénytelen lenne, de súlyosan méltánytalan is. A kulturpalotát a város közönsége a maga kultúr színvonalának emelésére építette. A könyvtárakból s más közművelődési intézményekből más kulturvárosok sem huznak hasznot, hanem áldozatot hoznak azért, hogy kulturpalotájuk legyen. A tárgy-muresi kulturpalota pedig úgy stílusában, mint kivitelében, építőművészeti anyagában egyedülálló az egész országban, amelynek csodájára járnak. Mondotta Sogan dr. éppen azért az elajándékozás ellen tiltakozást jelentett be a város polgársága nevében és kérte tiltakozó beszédének teljes szövegében való jegyzőkönyvbe vételét. Tg.-Mures polgársága érthetően nagy várakozással néz az időközi bizottság ajándékozási akciója elé.

Uj plébános Budapest lipótvárosi részében. Budapestről jelentik: Serédi Jusztinián dr. bíboros hercegprímás a székesfőváros kegyuri bizottságának egyhangú előterjesztésére *Witz Béla* pápai kamarást budapesti-lipótvárosi plébánosá nevezte ki. Az új plébános hittanár volt, aki a Szent István bazilika előbbi plébánosának nyugalmavonulása óta helyettes plébánosként vezette a bazilika lelki és gazdasági ügyei igazgatását.

ÓRIÁSI KÁROKAT OKOZOTT AZ ORSZÁGOS SZÁRAZSÁG. Bucuresti. Saját tud. A mezőgazdasági minisztériumba befutott jelentések szerint az általános szárazság az egész országban óriási károkat okozott.

Kiszáradt lett milliomosokká a francia sorsjáték. Párizsból jelentik: A francia sorsjáték 3 millió frankos főnyereményét hét pincér, egy taxivezető és egy hordár nyerte.

A francia képviselőház kétharmad többséggel megszavazta a háborús ipar államosítását

A jobboldal csak állami ellenőrzést akart a hadiszergyártás fölött

Párizsból jelentik: Az előkészítő bizottságokban erős küzdelem folyt a hadiszergyártó ipar államosítása iránti törvényjavaslatról. Mint legutóbb jeleztük, a légügyi bizottságban a repülőgépgyártásra vonatkozó szakaszokat a többség is megszavazta. Ilyen körülmények között igen élénk érdeklődés között kezdődött meg az ügyről való vita a képviselőház csütörtöki teljes ülésén.

Fernand Laurent jobboldali képviselő beszélt először. Politikai barátai nevében is kijelentette, hogy elvileg helyeslik a javaslat előkészítése során hangoztatott elveket. Azt t. i., hogy véget kell vetni a hadiipar részére háború idején való kedvezményadásoknak s hogy valóságos és hatályos ellenőrzés alá kell venni a honvédelem részére dolgozó ipart már béke idején. Az államosításról szóló jelenlegi javaslat azonban egyáltalán nem valósítja meg ezeket az elveket. Másrészt

a háborús ipar állami kiszajátítása egy-milliárd franknyi állami költséget kíván s vajjon az állam éppen a mostani válságos pénzügyi helyzetben honnan vesz egyszerre ekkora összeget. A felszólaló attól tart, hogy ennek az egy-milliárdnak az előteremtése végett a kormány elhatározza a pénzérték leszállítását.

A kormánypartok közül a radikálpárt hozta az első pártoló szót a javaslat mellett Courson radikálpárti képviselő kifejtette, hogy a párt csak a honvédelem érdeke szempontjából nézi a kérdést. Franciaországnak tanúságot kell tennie a világ előtt, hogy milyen áldozatra hajlandó a kollektív biztonság érdekében. A választók előtt vállalt kötelezettség értelmében a párt meg fogja szavazni az államosítás javaslatát.

A szociáldemokraták részéről Camille Planche képviselő jelentette ki, hogy megszávazzák a javaslatot, mert hiszen a pártnak elejétől fogva állandó követelése volt a hadiipar államosítása.

Drouet képviselő megemlítette, hogy a volt frontarcosok értekezletén adatokat olvastak fel arról, milyen tulságos kedvezményben részesültek a hadiszergyárak az ágyuk, gépfegyverek és repülőgépek eladásánál. Erre Dala dier hadügy-miniszter közbeszólt:

— Ami számokat fölolvastok, azok teljesen hamisak. Az egész országban elterjesztették, hogy az állam háromszáz ezer frankot fizetett egy gépfegyverért, holott annak csak 5-7 ezer frank volt az ára. A tulszott számok csak arra szolgáltak, hogy a frontarcosok és a közönség körében megbotránkozást keltsenek. Köszönöm önnek, amiért alkalmat adott, hogy a híresztelést a leghatározottabban megcáfoljam.

Ismét egy jobboldali képviselő szólt föl: Valentin Francois, aki ellenjavaslatot terjesztett elő, hogy a hadiipar államosítása kizárásával létesítsenek állandó ellenőrzést a hadiszergyártás fölött. Az indítványtevő előadta, hogy háború esetén az államosítás késlelteti a gyártás ütemét és alkalmazkodó képességét. Inkább arról kell gondoskodni, hogy a hadiszergyárak már béke idején a háborús termelés képességére rendezzék be magukat.

Az indítvány ellen Pierre Cot légügyi miniszter szólt föl. Elmondotta, hogy a hadiszergyártás békeidőbeli megszervezéséhez külön beruházás kell. Ezt a magánvállalatok nem végzik el, ők csak nagy kedvezményeket akarnak kapni az államtól. Ha államosítják a hadi üzemet, az államnak gondja lesz rá, hogy a hatékonyabb termelésre is kellően berendezze az üzemet. A miniszter kérte, hogy a Ház szavazza meg a kormány javaslatát.

Erre elkezdődött a szavazás. Az eredmény az lett, hogy 393 szavazatta. 164 ellenében elfogadták az államosításról szóló javaslatot.

M. Landon Alfréd.

Roosevelt nagyjelentőségű ellenfele, kislát lovagolni tanítja. Amerikában úgy tudják, hogy Landon biztosra veszi, miszerint a következő választásokon ő fog „nyeregbe kerülni“.

BUZIAS GYÓGYFÜRDŐ (Román Nauheim)

Természetes, páratlan szénsavas, radioaktív sós, vasas forrasvizekkel. Biztos gyógyhatás SZIV és vérkeringési zavaroknál, szervi elhízásos erimeszesedés, vesebaj, vészegénység, izomcsúsz, hólyaghurut és kimerüléssel idegesség esetén.

NŐI BETEGSÉG a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán fellépett idegbajok (Tabes) eseteiben a legjobb eredménnyel. Ivókurák, szakszerű orvosi kezelés.

Kitűnő konyha. Elsőrangú szállodák. Diétás penziók mérsékelt árakkal. Modern napfényes uszoda. A CFR vonalain utazási kedvezmény. Állandó katonazene. Pausálkurák az „Európa” utazási irodák után.

Fürdőidény május 15-től október 1-ig. Prospektust, felvilágosítást szívesen küld. Musehong Buziási Gyógyfürdő R.T. FÜRDŐIGAZGATÓSÁG, BUZIAS, BANÁT.

Denevér lesz az ember (?)

Pályázat emberi erővel hajtott repülőgépre

Párizsból jelentik:

Barátom Gaston, vasárnap kirándulásra hívott meg a múlt héten — Biarritzba. Kissé csodálkoztam e szíves meghíváson, tekintve, hogy Biarritz Párizstól közel 900 km. távolságra van. Hétfélig kirándulásnak kissé sok, még ha a legmodernebb autót is vesszük számításba. Na igen, — én elmaradt középeurópai ember még az automobilnál tartok. Gaston barátom ellenben, — mint mindenki tudja, minden tekintetben „homa á la page”, s így vikendezni kizárólag repülőgépen jár.

Kora reggel értem jött kis sportkocsiján, félóra múlva berobogtunk a klubba, ahol éppen akkor voltak ki a hangárból Gaston csinos kétüléses kis „avion”-ját s néhány perc múltán már a felhők között száguldottunk Bordeaux felé, mintegy 150 km sebességgel. Mondanom sem kell, hogy kettőben, pilóta nélkül: uriamber lovát, sportautóját és sport-repülőgépét maga hajtja.

„Ragyogó dolog” — mondtam elismerőleg Gastonnak, — „más kérdés, hogy mennyibe kerül...” — „Ezt könnyű kiszámítani” — mondta rá Gaston. — „Végül csak papírt és ceruzát. Hát kérlek előbb a gép vételára. Ez persze, csak úgy, mint az autónál, nagyon különböző. Ha teszem azt egy Loth-Morane-biplánt akarsz kétüléses tandemmel, hasított szárnyut, súlyos 650 kg., mondjuk 100 HP-s gipsy-motort bele, amivel 140 km-t tehetsz meg átlagban óránként, hát az 95.000 frank; de vehetsz egy 36-os Potez-monoplant ugyancsak kétüléses, hajlított szárnyut 95 HP-s Renault-motórral 60.000 frankért. Ennek persze a sulya már 720 kg és az átlag-sebessége nem több 115 km-nél. A vételárnak legalább egyharmadát leszámíthatod, mert ha tied a gép és tudod vezetni, azt az állam visszafizeti neked, hogy elősegítse a repülősport fejlődését”.

Évi 200.000 repülőutas Franciaországban.

„Arról nem is akarok beszélni, hogy utóvégre vehetsz gépet okkázcióban is nevésséges olcsón, ha nem derogál neked. Még jól emlékszem, tavaly nyáron, a bruyère-i hangárban, St. Omer mellett árvereztek el egy belga csempész-repülőt. A pilóta, aki mázsaszámra csempészte ezen a repülőn a dohányt, 400.000 frank bírságot kapott, a gépet pedig elárverezték és valaki megvette mindössze 3.800 frankért!”

Hogy a sportrepülés mennyire elterjedt Franciaországban az utolsó években, annak jellemzésére elég talán felemlíteni, hogy egyedül a Le Burget-i repülőtelepről az 1934 év folyamán 100.000 utas szállt fel és a folyó 1936 év első felében a repülő-utasok száma máris elérte ezt a számot; az év végéig legalább meg fog duplázódni még. Ez a hirtelen fellendülés a „Pou de Ciel”-ek, a légi bolháknak nevezett apró, könnyű repülők feltalálásának köszönhető, melyeknek nemcsak hogy az ára hasonlíthatatlanul alacsonyabb, hanem a kezelésük is sokkal könnyebb. A nagy sportgépek elterjedését ugyanis az aránylag magas beszerzési ár mellett lényegesen megnehezítette a körülményes pilótavizsga. Maga a kötelező tanfolyam elvégzése legalább 3000 frankba kerül még annak is, aki a saját gépén tanult repülni.

Mignet mérnök bolha-rajja.

Monsieur Langeron, a „Comission de l'Expansion Aerienne” főtitkára, kihez felvilágosításért fordultam, rokonszenves, jókedvű, elegáns fiatal ember: tipusa a gentleman-pilótának. — „Az új divat, a könnyű és olcsó gépeké, mindössze két esztendő” — mondta. „Persze a törekvésünk a repülő-sportot olcsóbb-

bitani és nép-sporttá fejleszteni, sokkal régiebb. Eleinte a vitorlarepülés útján reméltünk célhoz jutni, de sajnos, az eredmény nem felelt meg várakozásainknak. A motorralan gépek teljesítménye egyelőre nem volt növelhető és a gépek nagyon hamar pusztultak el. Hancsok most a kismotoros gépekkel sikerült a repülést széles rétegek számára hozzáférhetővé tenni. Akinek 10.000 frankja van, az már teljes szerinti repülhet és a szükséges előképzés sem kerül sok pénzbe vagy sok időbe!”

A forradalmat Henri Mignet mérnök idézte elő apró, kismotoros repülőgéppel, a „Pou de Ciel”-el, mellyel körülrepülte Franciaországot, 3250 kilométert téve meg minden baleset, javítás és incidens nélkül. Mikor visszatért géppel Párizs melletti kis falujába, már ezer meg ezer levél várta repülni vágyó polzáróktól, kik mind a „Pou de Ciel” iránt érdeklődtek. Azóta Mignet légi bolháival Saint Ingebertől Lympneig átrepülte a La Manche-csatornát is 52 perc alatt s a legutóbbi „Salon de l'Aviation”-nak a ő standja volt az igazi szenzációja, mely előtt reggeltől estig tolongott a közönség. A „Manul de l'Amateur”-jéből (műkedvelőrepülés kézikönyve) 16 ezer 500 példány kelt el rövid hetek alatt, 54 légi bolha már felrepült Franciaország különböző részein, az „Ecole Militaire Navale” is nagy rendeléseket eszközölt nála és az apró amatőrgépek ezrei vannak készülőben. Ehhez a géphez nem kell pilótavizsga, nem kell bonyolult tanfolyamvégzés, 3—4000 frankba kerül az egész és egy órai repülés rajta minden melléköltségekkel együtt is csak néhány frankba jön. A Mignet-repülés olyan lázas divattá vált, mint a motorbiciklik másfél évtizeddel ezelőtt...

Es Mignet mögött jöttek a „motorplaneur”-ök. Ezek normális gépek, miket motor mozgat, csak úgy, mint a nagy gépeket, de ez a motor csak segédeszköz indulásnál és érkezésnél, nem több, mint 5—14 lóerős. Az ára az ilyen „motorplaneur”-nek 28.000 frank és a hatóságok most dolgoznak ki tervezetét a „certificat de navigabilité limitée”-ről, a korlátozott repülési igazolványról, melynek a vizsgáiban csak 250 méter távolságot kell a jelöltnek 8 méter magasan befutnia. Ezek a „népszerű szárnyak” — „les ailes populaires”.

A denevér ember.

Az idei Concours Lépine-el, a minden évi feltaláló-versenyyel kapcsolatban versenypályázatot írtak ki a felbátorított repülő-vezérek oly repülőgépre, mely emberi energiával hajtható. A Lépine-kiállításon a „Parc des Exposition”-ban már ott is állnak fehérben, kékben a furesábnál furesább modellek, a Mignet már közismert kétfedélű bolhája mellett. Ezek a legújabb próbálkozások repülőgéphez már nem is hasonlítanak. Az egyik például alig más mint két óriási taszárny, amit az ember a vállára köt s aztán úgy repül vele, mint a denevér. Mások kerékpárral kapcsolatosak. Az ember negyedóránig pedáloz helyben arca verejtékében, mint az ismert svéd torna és gyógytorna intézetben szokás. Ezzel a pedálozással gyűjti az energiát, mely azután a tizenhatodik percen felrepíti. Így pedáloz azután fáradszatlanul tovább a levegőben, hogy előre jusson.

...Az ember szinte látja már a zizegő, dongó denevéremberek és légi biciklisták raját röpdölni a Notre Dame tornyai körül. B. K.

ÉRDEKES HIREK

ARTISTATUNTETÉS tört ki Párizsban az Alhambra-variétében, amely akkora tetszést aratott a közönségnél, hogy a variété valoszinüleg meg fogja ismétetni a kenyértelen francia artisták megrendeletlen mutatványát. A francia artisták külföldi kollegáik ellen demonstráltak először az Alhambra-variétében. Először pokoli zúzavart csaptak az idegen artisták előadására közben, amikor pedig tetőpontjára hágott a zúzavár, az erkélyekről a civilruhába öltözött artisták trapezokat hajigáltak le, ugyanekkor felsőruhájukat is ledobták magukról és artista-öltözékben ereszkedtek le a páholyokba és a földszintre és követelésüket röpdélulakra írva, szétosztották a közönségnek. A mutatványnak igen nagy sikere volt.

A KÉK HARISNYA elnevezést tudvalevőleg azok a hölgyek élvezik, akik irodalmi és szellemi dolgokkal foglalkoznak. Az elnevezés a XVIII. századbeli Londonból ered. Vesej asszony körül alakult ki ekkoriban Londonban egy női irodalmi klikk, amely annyira rávetette magát az irodalomra, hogy ruházódását teljesen elhanyagolta és az akkor divatos fehér harisnyák helyett paraszti kékharisnyákat viselt az előkelő angol társadalom nagy mebotránkozására. Ekkor nevezték el a könyvekkel és irással foglalkozó nőket kékharisnyáknak és ez az elnevezés még ma is kísért, habár azóta a nők az irodalom, a művészet és a tudomány nem egy ágában valóban elsőrendű eredményt értek el.

MANVILLE TAMÁS new Rochelle-i milliomosnak is rettegés az élete az emberrablóktól, mint többi kollégáinak. A milliomos, akit már megfenyegettek az emberrablók, állandóan hét fegyveres őrt tartott maga mellett. Legutóbb azonban elbocsátotta őreit és hat hatalmas vadász-kutyát vásárolt helyettük. Történet okát a következőkkel indokolta meg: A kutya először is nem részegeskedik, másodsor nem zsarol, harmadszor pedig megbízhatóbban őrködik, mint a hivatásos őrk. Ahogy az amerikai viszonyokat ismerjük, félő, hogy a hopenmaradt őrk összekötnék a kutyapárti milliomos ellen és ismerve életmódjuk, ők maguk fogják elrabolni, hogy foglalkozásuk gyalázóját megleckéztessék.

ANGLIÁBAN a Scotland Yard felügyelete mellett folyik most a királyi korona átalakítása és renoválása. Ezt a műveletet már V. György király ezüstjubiläumkor elhatározták, mert az öreg és beteg uralkodó alig bírta el néhány óra hosszat fején hordozni a rendkívül súlyos koronát. A korona belső részében lévő ércanyagokat a birodalom minden részéből származó ezüst-, arany- és platina-részekkel cserélik ki, úgy hogy a korona valamivel könnyebb lesz. E mellett VIII. Edward király fejalakjához formálják a koronát, amelyen London legelső ékszerésze dolgozik.

A VÉRKÖLCSÖNZÉSNEK legnagyobb hőse ma a világon Raymond Briéze francia csarnoki szállítómunkás, aki a nehéz zöléséges kosarak hurcolása mellett tizenkét éve működik, mint hivatásos vérkölcönző a párizsi kórházakban. Ez alatt a tizenkét év alatt a fiatal, erőteljes és mindig vidám férfi számtalan ember életét mentette meg egészséges vérevel. Briéze-nek egyáltalán nem okoz fáradságot vagy fájdalomt vérenek átadása és tizenkét éves praxiszsa alatt csak egy esetre emlékszik, amikor a vérkölcönzés alaposabban igénybe vette testi erejét. Ezen a napon különösképpen több betegnek kellett vért kölcsönöznie, úgy hogy az orvosok másfél liter vért vontak el testéből. Különben egy-egy alkalommal 300—500 gramm vért szokott átadni, ami cseppet sem esik nehezére. Elvágja a vérátadás után még kitűnőbb és rengeteget eszik, hogy behozza az erővesztését.

Just Béla:

A modern francia katolikus irodalom története

A modern francia katolikus irodalom egyike a legtöbb embert érintő kérdéseknek. Utóbb jelentőségű ismertetése Justh Béla könyve: olyan közel hozza a kor egyik legnagyobb szellemi jelenségét, hogy a magyar olvasó tökéletes beleéléssel olvassa lapjait. Iróknak, olvasóknak egyaránt fontos és szükséges munka.

Ára 75 lei és 15 lei portó

Kapható: könyvostályunknál.

HIREK

Közvetítő, kiadó, kiadóhely
 és előfizetés feljuttatási helye
Oradea, Strada Regele Carol II. 5.
ELŐFIZETÉS: ARAN. Hétoldala: Egyszer 300. Négyezer 400
 negyvenötre 210. Egy hónap 70 lea.
 Magyarországon: Egyszer 30 P. Hétóra 27 P. negyvenötre 23 P.
 Egyes szám ára 30 fillér, vasárnap és ünnepnap 30 fillér.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
 Telefon: 27.

Felöltszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
 Cluj szerkesztő: **dr. Sulyok István**
 Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem öntünk meg és nem öntünk vissza.
 Csakis választhatólagos magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: A hőség fokozódása. Déli szél. Zivatar legelőbb csak vasárnap este várható.

Hajhullást és korpásodást szüntet Tarpan hajsepp. Modern, ujszerű hajtápszer, cholesterolin tartalommal.

Zürichi zárlat. Párizs 20.23 háromnegyed, London 15.36 egynegyed, Newyork 305 háromnegyed, Brüsszel 51.66 fél, Milánó 24.07 fél, Madrid 41.92 fél, Amsterdám 208.10, Berlin 123.20, Bécs — schilling 57.65, Prága 12.69, Varsó 57.70, Belgrad 700.

Aranymise. Simleul-Silvaniei. Saját tud. Csütörtökön volt 50 éve, hogy *Szunichraszt* László c. esperes, ny. ilisuai plébános az áldozópapi rendet fölvette. Ezalkalomból a simleul-silvaniei egyházközség, hová négy évvel ezelőtt történt nyugalmomba vonulásakor költözött, meleg ünneplésben akarta részesíteni a mindenki által nagyrabecsült öreg papot, ki nyugalmi állapotában is élénk részt vesz a lelkipásztorkodásban. De a szerénységéről általában ismert jubiláns elvonult az ünneplés elől és régi barátjához és öreg pártársához: *Somossy* Viktor kiérd. esperes, carasteleci plébánoshoz utazott, s ott teljes csöndben mutatott be aranymiséjét. A jubiláns *Fiedler* István megyéspüspök megleghangu üdvözlő levelet intézett.

Eljegyzés. Czeglédy Emmi, dr. Czeglédy Miklós oradeai ügyvéd, az Újságíró Szervezet ügyvezetőnek hájos leányát eljegyezte dr. Sinkó István ismert cluji ügyvéd.

LOURDESI CSODA „HEYMAN“-BAN!

Halálozások. Lugojon meghalt hosszú szenvedés után, hetvenéves korában *Schlosser* József nyugalmazott igazgató-tanító, aki negyven évig működött az ottani állami iskolában.

Lévay Károlyné, a Resitaművek Társaság bucaresti központi igazgatójának felesége szül. Tolnai Erna, Ischl fürdőn, ahol betegségére enyhülést keresett, meghalt. Ideiglenesen az ischli katolikus temetőben temették el.

Erdőből rizsföld. Timisoara. Saját tud. A földművelésügyi minisztérium előterjesztésére királyi dekrétum engedélyezték a mintegy ötszáz hektárnyi banloki erdő kiirítását. Ez az erdő ismert szarvaspark volt, most víztermelést vezetnek be ezen a területen.

Közel hárommillió schillinges járadék jut Romániának a volt Osztrák-Magyar Bank felszámolásából. Bucuresti. Saját tud. Most érkezett vissza a fővárosba Lazeanu pénzügyminiszteriumi kiküldött, aki részt vett Bécsben az Osztrák Magyar Bank felszámolásánál. A felszámolás következtében Romániára kétféle százézer schillinges rente esik, de ez csak osztrák részről, mert a magyar rentékre vonatkozó tárgyalások még folynak.

Két hétre betiltották a „Aranyos-zék“ című hetilapot. Turdáról jelentik: A Turdán megjelenő „Aranyos-zék“ című hetilapot a turdai sajtóörökség a lap egyik cikke miatt elkobozta és a lap tovább megjelenését egyelőre két hétre betiltotta.

Steleacu pártvezár ünnepélyes temetését nem engedélyezték. Bucuresti. Saját tud. A borzalmas körülmények közt meggyilkolt Steleacu volt vasgárdista képviselőnek parthívei fényes temetést akartak rendezni. Az volt a tervük, hogy Steleacu holttestét behozzák a hullaházból a „Cruciada Románizmului“ székházába, ahol felravatalozzák s aztán innen rendezik a temetést. A kormány azonban ezt nem engedélyezte. Pénteken éjjel különben kisebb tüntetés volt a „Cruciada Románizmului“ székháza előtt, amelyet azonban az idejében segítségül hívott rendőrség széjjeloszlott.

Kittüntetés. Timisoara. Saját tud. *Unterweger* Lotár dr. pápai kamarást az iskola-ügy fejlesztése körüli érdemeiért az ennek elismeréséül szolgáló elsőosztályú éremmel tüntették ki.

Esküvő. Ürögdi Nagy Marianne és Csikmindszenti és Bethlenfalvi Nagy András dr. 1936 július hó 18-án délelőtt fél 10 órakor tartották esküvőjüket Clujon, a piaristák templomában.

Fogadalomtétel a satumarei Irgalmasoknál. Satu-Mare. Saját tud. A satumarei Irgalmasok kápolnájában Jénáki J. Jakab ünnepélyes keretek között tett szerzetesi fogadalomt. A rend új tagját az Irgalmasok kórházának orvosi kara nevében dr. Schlagger Nándor főorvos üdvözölte meleg szavakkal.

Az angol és belga uralkodóház hercegei látogatásban voltak Vilmos császárnál. Doornból jelentik: Politikai körökben feltűnést keltett, hogy a gyengélkedő Vilmos excsászárnak az utóbbi napokban előkelő külföldi látogatói voltak, közöttük a kenti herceg és a belga trónörökös.

Főláru utazási kedvezmény és vízummentesség a szegedi szabadtéri játékokra. Szegedről jelentik: Augusztus elején Az Ember tragédiája előadásával kezdődnek meg a szegedi szabadtéri játékok. A rendezőség kérelmére már július hó 25-én életbelépnek az utazási és idegenforgalmi kedvezmények azok számára, akik Szegedre utaznak. Az ország bármely részéről főláru jeggyel lehet Szegedre utazni a MÁV vonalain. Ugyancsak ezen a napon lép életbe a vízumkedvezmény, amely lehetővé teszi a külföldiek számára, hogy 2 pengő kezelési és 50 fillér utólagos láttaozási díj ellenében átlépheessék a határt.

LOURDESI CSODA „HEYMAN“-BAN!

Légi kikötő Resitán. Timisoara. Saját tud. Resitara szakbizottság szállt ki, hogy egy légi kikötőnek alkalmas terepet kiszemeljen. Hir szerint Resitát már az ősszel bekapcsolják a timisoara—bucuresti légitforgalomba.

Veszedelem gyári tűz Oradeán. Pénteken délelben kazánrepedés folytán tűz ütött ki az oradei Glüokmann és Farkas-féle festékgyárban. Az idejében kivonult tűzoltóknak sikerült a gyár főépületeit megmenteni és csak az anyagraktár lett a lángok martalékává. A kár így is megközelíti az egymillió leit, amely azonban biztosítás révén megtérül.

Mezőgazdasági kamarai választások. Timisoara. Saját tud. A kormány intézkedése értelmében Timis-Torontalban a mezőgazdasági kamara választásait augusztus 12-én tartják meg.

Unitárius istentisztelet. Vasárnap délelőtt fél 12 órakor unitárius istentisztelet lesz az oradeai Hegyi Kulturházban, Str. Pasteur 34. szám alatt. Az unitáriusok ezenül itt tartják istentiszteleteiket és mindig délelőtt fél 12 órakor.

Peidl volt magyar miniszter leánya öngyilkos lett. Budapestről jelentik: Peidl Gyula volt magyar miniszterelnök, országgyűlési képviselő 28 éves Rózi névű leánya a napokban luminállal megmérgezte magát. Pénteken este a Rókusban meghalt. Valószínű, hogy idegrohamban, vagy szerelmi bánatában követte el tettét.

LOURDESI CSODA „HEYMAN“-BAN!

Elgázolt a szekér egy asszonyt. Satu-Mare. Saját tud. Somcuta közelében súlyos szerencsétlenség történt. Markovits Lajosné curtulisei kocsmáros felesége Somcutra igyekezett s a lovakat maga hajtotta. Somcut közelében gépkocsival találkozott, amitől a lovak megijedtek és megvadulva, a szekeret az utolsó árokba vontatták, Markovitsné nem vesztette el lélekjelenlétét, hanem leugrott a szekérről és lefogta a lovakat. Keze azonban gyöngének bizonyult, mert a lovak maguk alá taposták és keresztül gázoltak rajta. Súlyos állapotban szállították be a somcuti kórházba. A csendőrség megállapította, hogy a szerencsétlenségért senkit sem terhel felelősség.

Uj könyv!
P. Trefán Leonárd:
Mosolygó tájak
 A kiváló hitszónok és író művészi írásainak legújabb gyűjteménye. Ára 50 lei és 15 lei portó.
 Kapható könyvosztályunknál.

Feljegyzések

Többször megemlékeztünk már ezen a helyen arról a német Kraft durch Freude — Erőből öröm mozgalomról, mely azt tűzte ki célul, hogy a legszegényebb munkásnak is biztosítsa a nyaralásnak, a szórakozásnak, az üdülésnek élvezetét. És még sokszor fogunk ezzel az intézménnyel foglalkozni, mert kevés korszerűbb és szociálisabb intézményt ismerünk ennél.

A mozgalom arra a jólismert tapasztalatra épül fel, hogy a tömeg-mozgás, a tömeg-ellátás roppant olcsóvá tesz minden efféle vállalkozást. Ezt a tapasztalatot pedig valósággaigantikus méretekben alkalmazza.

A legújabb vállalkozása e korszerű intézménynek az, hogy az északi tenger partján Rügen szigetén felépítik a világ legnagyobb szállóját: 20.000 szoba lesz benne s valamennyi a tengerre fog nézni. Végteleül hosszú, több emeletes épület lesz ez a szálloda, melyet tihelyen étkező csarnokok szakitának meg. A központja a teleprek az ünnepi csarnok lesz a körül a különböző szórakozó helyek: mozki színházak, olvasótermek.

Az egész üzemet úgy állítják be, hogy naponta 2000 vendég érkezék és távozzék: körülbelül tíz napos lesz tehát egy-egy fard embernek itteni üdülése. Ezt a tíz napot utal szállodával, étellemezéssel, fürdővel együtt átlag 30 márkáért kapja meg a német munkás! Tíz napos tengerparti nyaralást — 1200 leiert!

Az óriási üzem pedig ki is fogja fizetni magát.

A német példa gondolkozóba ejteth mindenkit. A szociális kérdések megoldásának legfőbb titka: a tömegek megszervezése közös munkára, közös fogyasztásra, közös szórakozásra!

Az együttthaladás pusztá ténnyéből óriási gazdasági előnyök születnek meg az olcsóbbodás, másfelől a nagy forgalom révén. A szorongás a különbség, mely itt és így jelentkezik — maga a megoldás. (Skin.)

Szovjet-kittüntetés kapott a hatvanéves Litvinov. Moszkvából jelentik: Litvinov külügyi népbiztost, aki ma tölti be hatvanadik életévét, a szovjet a Lenin-renddel tüntette ki.

Lindbergh ezredes európai körrepülésre indult. Bécsből jelentik: Lindbergh ezredes július végén vagy augusztus elején feleségével és egy bizalmas barátjával európai körrepülésre indul és ennek során utbaeíti Bécsset és Budapestet is. Lindbergh saját kétfedelü gépén utazik.

LOURDESI CSODA „HEYMAN“-BAN!

Vesztett macska marta meg a lugoji polgármestert. Timisoara. Saját tud. *Biraescu* Sándor dr. orvost, lugoji polgármestert megmarta a macskája. *Biraescu* dr. megállapította, hogy a macska veszett volt és ezért jómaga rögtön Clujra utazott, a Pasteur-intézetbe.

Hurokra került betörő. Timisoara. Saját tud. *Fáber* József hírhedt betörővel évek hosszú során át számtalanszor volt dolguk a közbiztonsági hatóságoknak. A legutóbb a hadbíróság fogházából szökött meg, de elfogták. Aztán ismét megugrott. A bünyögi osztály most tudomást szerzett hazatéréről. Detektívek keresték, de nem találták. Végül egy öreg cigánytól megtudták, hogy a cigánysoron huzódott meg. A detektívek szimatolni kezdtek az új nyom után. *Fáber* József erre menekülni igyekezett. Izgalmas, revolveres hajszá után elfogták s a hadbírósnak adták át.

Tüzek. Timisoara. Saját tud. Satchinez községben péntekre virradó éjjelen széles alkalmával kigyulladt *Wambach* Sándor gazda behordott termése. Mintegy negyven holdról való termés égett el, tönkrement a cséplőgép, a kár legalább félmillió lei. A környékbeli és a timisoari tűzoltóság is kivonult. — Gad határában egy mozdonyból kipattant szikra szintén felgyújtotta a behordott termést; a kár száznegyvenezer lei. — Tormacon is tűz volt, egy mezőgazdasági gép ment tönkre és némi gabona égett el.

Halálozások Oradeán. *Kalmár* Erzsébet meghalt. Temetése ma 4 órakor lesz a Schubert utcából. — *Szentgyörgyi Nagypál* Kristóf 78 éves korában meghalt. Temetése vasárnap 6 órakor lesz Buiuron. (Erdélyi „Concordia“).

Damo József. *Damo* Albert CFR művezető fia 12 éves korában meghalt. Temetése vasárnap július 19-én délután 5 órakor lesz Benjamin Franklin utca 26 számú lakásukból az olisighi temetőbe. (Caritas).

A feltárt dunavölgyi lélek

— Levél Aradi Zsolthoz —

Irtta: Rády Elmér

Kedves Barátom!
Két esztendővel ezelőtt, amidőn még nem ismertük egymást, csak a fiatal katolikusok tilkos vonzalmával küldözgettük egymáshoz leveleinket, — én onnét a Hegyország pereméről, Kassáról, Te pedig innét a Duna partjáról — egy napon elküldted nekem első könyvedet, az „Európai forradalmat.” Még emlékszem, milyen lázas mohósággal olvastam végig, hiszen amellet, hogy a vajudó Európa méhét tártad föl — s mi érdekelt volna akkor, ha nem a születő új világ lázas lüktetése — ugyanakkor belecsempészted ebbe a könyvbe azokat a problémákat is, melyek mindnyájunkban, akik fiatal katolikusoknak mondjuk magunkat, bennünk égtek. Még most is érzem, hogy a „husz-évesek internacionáléja” című fejezeted milyen reveláció volt számomra, milyen megérzést letem benne azoknak a vágyaknak és elhivatottságoknak, melyek mindnyájunkban égtek, de amelyet úgy hiszem, a legtisztábban akkor Te fejeztél ki.

Nem tudom mi sugalta nekem, de már akkor úgy éreztem, hogy Te fogod megírni a nagyobb hazánknak, Középeurópának, az ezerfelé húzó Duna völgyének a könyvét is. Az Európai forradalomról akkor azt írtam, hogy az a könyv a széthullott Európa lelkiismeretvizsgálata. Stockholmtól Madridig és Moszkvától Londonig érezzük benne lüktetni egy rejtélyes, sokat ígérő új világ születését. És ekkor már tudtam, hogy a nagy európai lelkiismeretvizsgálat után megtrod majd a Dunavölgyi népek és államok lelkiismeretvizsgálatát is. Éreztem, hogy megtaláld majd a pillanatot, amikor a Dunavölgyi kis népek fiainak a lelkét is felnyitod és mint valami nyilvános gyónásnál, ezekből a feltárt lelkekből betűid során át megindul a szavak és vallomások áradata.

Most, hogy legújabb könyvedet, a rejtélyes című „Öt éjszakát” olvasom, nyugodt lélekkel mondhatom, amit vártam Tőled — megjöött. A Dunavölgyi lelkiismeretvizsgálatot is megtartottad, őszintén, becsületesen, ugyanazzal a belső lelkiirtózással az áligaszágokkal, a kényelmes frázisokkal és gyáva mellébeszélésekkel szemben, mint két évvel ez előtti első könyvedben is. S ha akkor a problémák zürzavarában s egy kialakulatlan új világ vajudásában az akadályok százai emelkedtek tollad elé, most, amikor a Dunavölgyi éjszakába vetted be a könyveddel a fénycsóvát és eddig magyar íróktól származó merészkedtél, azt hiszem — a torlaszok ezrei és csak a lélek tilkos érzésével tapintható akadályok között kellett magad átverekedned.

Öt éjszaka! Milyen rejtélyes cím és milyen találó. Talán nincs is alkalmasabb két szó, amely mögé el lehetne rejteni ennek a vajudó Duna völgyének a problémáit. Mintha egy hamis, öncsaló, mesterséges ragyogás után, amely évtizedeken át elvakított mindenkit, a Duna völgyére is rászállt volna az éjszaka és ebben a lappangó sötétben tetován nyújtjuk ki tapogató kezeinket — sajnos, hiába.

Öt éjszaka borul reánk és az éjjelek káprázatos csendjében egy bizarr ötlettel a Duna völgye öt tájáról összehozott öt fiatalember kitarja lelkét egymás előtt. Öt fiatalember — öt nemzet gyermeke. Egy szlovák, egy magyar, egy román, egy német és egy szerb fiatalember — s egy-egy éjszakára lelkükről lehull a lepel és megmutatják egymásnak igazi énjüket. Szerencsésebb formát író nem is választhatott volna, hogy a Dunavölgyi népek lelkét őszintén föltárja. Irhattál volna tudományos értekezést „a Dunavölgyi népek szellemi alakulása, különös tekintettel a magyarság Dunavölgyi szerepére címmel” vagy mint egy új magyar „Száguldó riporter”, a legérdekesebb riportorozatot írhattál volna meg, megszólalhattad volna az új Középeurópa politikai és irodalmi nagyjait Masaryktól, Vaidán, Titulescun, Csa-

peken — Jęfticsen keresztül Hitlerig, de ezekben a konvencionális formákon elsikkadt volna a lényeg. A vajudó Középeurópa, az új, fiatal népek és nemzetek lelki átalakulása — úgy vélem — lehet tudományos alany és lehet szenzációs riport-téma — de hogy valaki megfogja a lényegét, ahhoz érző írónak kell lennie. Olyan problémák tornyosulnak itt előttünk, amelyeket lehet görcsővel vizsgálni, amelyekbe az újságírói kíváncsisággal bele lehet vájkalni, de amelyeket megérteni csak a teljes írói áterzés, a művészi megszenvedés után lehet.

És ez az a pont, ahol a könyved csúcsteljesítménnyé lett. Kissé szegyenkezve kell most nekem is vallomást tennem. Azt hittem, hogy itt, ahol az emberek szeretnek begubózni a maguk szűk kis milieujébe, — másfél évtizedes kisebbségi mult adta perspektívákból — ismerem az új Középeurópát. Azt hittem, hogy megértem a feltörő új nemzetek lelkét, hisz velük élttem éveken keresztül, napokat és éjszakákat vitatkoztam át velük. És most, amikor könyvedet elolvastam, látom, mennyire téves úton jártam. Én csak a félútig jutottam el, mert csak az értelem és logika törvényeivel akartam megfejteni a népek lelkének alakulását, azt a merhetetlenül nagy változást, ami népek és egyesek lelkében véghez megy. Te, az író megérezted, hogy a tudomány elhatárolt formái szegényesek és gyengék, megérezted, hogy a vajudó Középeurópát csak a művész szemének prizmján keresztül lehet átszűrni.

És annak a nemzedéknek a lelkét vizsgálom mindíg, amelyik az új Dunavölgyi helyzet történelmében az alkotó szerepét játszotta. Egy nemzedékét, amely ugyan két korszak határán élt, de lelkében hamisítatlanul és változatlanul megmaradt a multé. Te megérezted, hogy az új Duna völgyében új nemzedékek születtek, új lelki átformálódások mentek végbe az emberekben és az igazi középeurópai szellem a fiatalok lelki alkatából tevődik össze. Ők a hordozói külön-külön annak a középeurópai szellem egy részének, amely ha egygké képes lenni s ebben bízunk, az európai szellemnek és az igazi humanumnak is a megvalósulása lesz.

Az igazi probléma többé már nem az, hogy a mai Középeurópa nagyjai, befutottjai mit tesznek, hanem hogy milyen elszánsók, milyen nagy célok születnek Európa fiataljaiban. A népek lelkét ma a fiatalok fejezik ki s egész Európa arcúlatán olyan barázdák fognak elmélyülni, amelyek ma még csak a fiatalok lelkét szántották át. Egész Európában így van ez, de fokozottan igaz mindez a Dunavölgyében. Itt most új nemzeti tudatok szilárdultak meg, új közösségi szellem fejlődik ki, s ami az idősebb nemzedéknél csak felvett tudat és szándék volt,

a fiatal nemzedékben érzésé, vágyá, lelki szükségességé lett. S mert könyvedben fiatalok szólnak, őszintén és leplezetlenül, lelküket tárva fel, — ezért szélesülnek ki ezek az egyéni vallomások a népek gyónásává és ezért lesz könyved az egyéni sorsokon és véleményeken túl Középeurópa lelkiismeretvizsgálata.

Izgalmas könyv ez, mert az öt éjszakán keresztül, hajnalig tartó vitában népek és sorsok szólnak meg bennük. Az egyéni problémák tükrében egy darab történelem elevenedik meg, hogy nemzetek és népek sorsává szélesüljön. És ebben a lázas forratagban, a változások lázszólagos zürzavarában, amelyeknek törvényszerűségét Te megérezted — itt állunk mi magyarok is. Körülöttünk nagy elszánsók születnek és mi tapogatózva állunk meg, vajjon merre visz a mi utunk? Izgató kérdés, amelyről ma mi, fiatalok is órák hosszat, sokszor éjszakákon keresztül vitázunk. A feleletet Te sem adod meg: Könyved végén mint nagy kérdőjel mered elénk a probléma: mi lesz az öt éjszaka után.

De könyvednek nem is ez volt a célja. Te lelkiismeret-vizsgálatot tartottál öt nemzet nevében, bemutattad az új Dunavölgye gyermekeinek lelkét, feltártad azt, ami eddig sokak előtt bezárt könyv volt. Őszintén, nyíltan, igaz írói bátorsággal merted lerántani a leplet az illuziókról és ábrándokról, születtek azok a Dunának bármelyik oldalán is. Bemutattad az új és régi népek nagy lelki forrongását és átalakulását — s könyvednek igazi értéke epp ebben az őszinte illuziómentes föltárásban van. Lehet, hogy könyved sokaknak fájó csalódást fog okozni, sokaknak tépi szét kedves dromképeit, de az írónak a hivatása — úgy vélem, már régen nem az, hogy kábító mákonyal kábítsa, az író — ezt így hirdetjük már évek óta közös harcainkban — nehéz és terhes feladatot vállalt: az igazság harcát — ha kell szenvedés és küzdelem árán is. Te ezt az írói hivatást vallod és vállalod a magadénak, s emellett híven kitartottál most is.

Nem akartam bírálatot írni könyvedről, ezt megtették és megteszik mások. Az a mohóság, ahogyan ezt a komoly és mély problémákat feltáró könyvet néhány hét óta kapkodják — a legjobb kritika.

Hogy mégis írtam róla és Hozzád, azt azért tettem, mert annak a fiatal nemzedéknek, melyhez tartozom, és amely illuzióktól mentesen a maga sokszor fájó valóságában akarja megismerni a Duna völgyét, ahová szenvedni és küzdeni elrendelttünk, — ennek a nemzedéknek a nevében köszönetet akartam mondani Neked. Ez a könyved újabb lökés számunkra, hogy most már tisztábban látva, keressük a kibontakozás útját. Te megtetted a magad kötelességét, feltártad a rejtélyes Dunavölgy lelkét. Könyved őszinte lelkiismeretvizsgálat volt, Te nyugodtan mondhatod: „Salvavi animam meam”. A sor most rajtunk van, hogy megértve szavadat, mi is megtegyük a mi kötelességünk. En bízom benne, hogy az új magyar értelmiség megérti szavadat.

Ennek a reményében köszönetek igaz barátsággal.

PITYPALATTY

Még alig szürkül, kiabálni kezd kistanyám ablaka alatt.
Fújja egyforma, egyhangú dalát szárnyas társam: a pitypalatty.

Egész nyáron át minden hajnalon az ő hangjára ébredtek.
Mintha holt apám szavát hallanám: „megvirradt már; ébredjétek!”

Megvirradt már, a fákon szellő leng szinesednek a sugarak.
Millió élet éled és ébred — de jaj, testet nem ölt a hang.

Apám hangját az ércezt, egyszerűt hallom e madár torkából.
Ez száll felém a vetések közül, a harmatos éjszakából.

Pacsirtadal, vagy varjúkárogás, trillázó hang, vagy zümmögés az énnekem olyan egyre megy, — de ez a hang élet, erő.

Ebben a hangban benne van a föld, a barázdák sóhajtsága.
A száraz rögök, lankadt fűszálak esőkönnyörgő sirása.

Aranykalászok, utszéli bokrok szellőringatta halk nesze.
Ez a madár szorgalmas parasztek hajnalban kelő gyermeke.

E madárdalból ősi béke szól — Kuvikolhat a vészmadár! — s a zengő, piros nyári hajnalban, megélenkül a zord határ...

SÁRKÖZY GERŐ

Hortobágyi pusztán fúj a szél...

Manapság azonban többé már nemcsak ama rakoncátlanul sikoltozó, olykor eszeveszett vadsággal bömbölő orkán, mely hajdanta pusztázó „szegénylegények” menekülésének útját akargatta, sivó sziklatalj sós porával vakítva üldöző pandurhadak szemvilágát. Nem! Ujabbán árthatlanabb, mondhatnám így is: „komfortosabb” szelek fútyóreszik Nagyhortobágy-pusztá jőval lágyabb hangnemre szelidült dalocskáit. Azok nevezetesen, amelyeket a híres Nagycsárda legmodernebb „áramvonalas” ventilátorai költögetnek a levegőóceán nagyöblü nyoszolyáiból, hogy enyhét adjanak messziországok nomádélményekre szomjazó vándorainak. Angol globetrottereknek, dűserényű amerikaiaknak, mindennel elégedetlenkedő francia kispolgároknak, egzakt germánoknak, sokbeszédű, lelkes olaszoknak és minden náció fiainak, akik — talán tudtuk és komoly akarásuk nélkül — hírbehozták, nemzetközi divattá, idegenforgalmi attrakcióvá kerdőzték a nem is oly régen még békén szunyadozó, végtelen pusztasert.

Mert, bizony, a Hortobágy alaposan megváltozott! A régi, primitív regényesség helyét az iparművészet vonalai, idomai, színei, meg a vendégipar elszánt reklámoffenzívájának sokféle leleményességei foglalták el. Hortobágy-pusztá — jőtén friss csudáknak — vadonutaj ruházatot öltött. Melyik figurája volt ékeesebb? A régi? — az igazi? ... Vagy az új? ... — a mesterkelt idegenforgalmi „szépségverseny”? Döntse el más. Nekem ígyis — úgyis magávalragadó és elbékítően, felemelően, csodálatosan férfias.

Sokezernyi holdak végtelensége alussza ma is évszázados álmok boldog magára-feledkezését és a Végtelenség örök szimfóniáját muzsikálja a csend. Az „antik-ékszer” a régi, — csupán az ősi foglalat felszínére bűvészkedett vendégpatinát üzetes érdekek józan számításban ujhódó szelleme. Nem vádirat ez, hanemba meglátása az öröktől fogva való igazságok: „tempora mutantur et nos mutamur in illis...” Igen! Rohanó időknék forgandóságában rontva-javítva változik az élet...

Mikor én először láttam

Bizony, annak már negyven és jónéhány esztendeje! „Basahalmán” innen és túl akkoriban még minden jótéllélek gúnyosan mosolygott izgága lelkeknek ama „merész” fantazmagóriáján, mely a délibábos rónaság szűzi testére vicinális vasut karcsú övét tervezgette.

— Mivégből szükségeltetnék az? — vetették fel a kérdést a köldöknézés „tunyáságban serény” ígehirdetői. — Hiszen „kürtő-gazda” a „fűstös”-re fel nem ül, csikósemler lovon jár, birkapásztoroknak számárhátan a helyük, kondásfajta gyalogszerrrel is békocoghat, vissza is ballaghat, — egyéb „kupciher-nipsigekkel” pedig kár lenne törődni.

Nem fontos most és itt, hogy a „fűstös” egy sokévekkel ezelőtt való, verőfényes májusi napon mégis csak átpöfékelte magát az irdatlan pusztaságokon. Lényeges mindössze annyi, hogy mi — eme nagyhorderejű kultúreseménynek előtte — „tengelyen” vágunk át, kocsin utazunk Hajdunádudvartól Tiszacsegéig. Vagyis családostul: családapák, családanyák, valamint családi gyermekek — utóbbiak egy egész kiseddóvó és elemiiskola létszámát kitevő „népsűrűséggel”. Merthogy expedíciónk célja régóta esedékesé vált atyafiságos látogatás vala...

Kutya ugat — karaván halad

A derék házörző ebek az indulásnál éppoly felkesen megugatták karavánunkat, mint ahogyan útközben a „terelő-puli” nevezetű pusztai kutyák sem kímélték hangszállaikat, némely csaholási hangversenyek nyilvánvaló fúradalmaitól. Hiába no! A kutya ugat — a karaván halad. Haladhat is, mert a három könnnyű kocsit előtt négy-négy „nóniusz”-csikó járja tüzes vérenek örökvidám táncát. Valósággal röpkölünk. Mindenesetre gyorsabb az iramunk, mint a „fűstös”.

Hanem, hogy mit visz magával egy ilyen mult „századvégi” kiránduló társaság? Megpróbálom felvenni az „út rekvizitum”-ok fontos leltárát. Tehát: embereknek egész kenyerek, főtt- és nyerssonkák, szárazkolbászok, fether és paprikás szalonnák, hideg rántottasirkek, kacsá- és libasültek, rúdszalámik, túrók, sajtok, gyümölcsök, — továbbá pedig „pincetokok” borokkal teli, meg néhány láda szódavíz (utóbbiak jégbe ágyazva) — nemkülönben apró téztlák, kávé és kalács az asszonyok és

embergerekek számára. Mindeme „proviánturá”-hoz járul: kocsisok részére kiadós „papramorgó” — lovak részére pedig zab, tartalékpatkó, vakaró, kefe és pokrócok tömege.

Ha valaha sarkutazásra határozom magamat, — a kilencvenes évek nagyasszonyaival tartanék tanácsot: mit vigyünk, hogy szükségét ne szenvedjen a „expedició”.

A bika haragot tart a sajtóval

A „Veresvízi-kút”-nál táboroztunk le, egy „szárnyék” tövében. A kölyökhádnak iszonyuan tetszett, hogy a kút vize valóban „veres”. Hol voltunk még akkor a kommunizmus-tól...? Es mégis vérszínű volt a víz, mert olyanná festették a benne feloldódott ásványi anyagok.

Ittunk is, kiadós bőséggel. Haj, de büneink miatt... Hát igen! Ama nevezetes „oldott anyagok” között vala a „keserű-só” is, melyről már akkor ilyen kádencia jarta:

„Jaj, de keserűt sóhajt,
Kit a keserű-só hajt.”

Igy aztán gyakorta ismétlődő utmegszakításoknak miatta, igen sok késedelem állott be a menetidő tartományában...

Mindazáltal remekül sikerült minden s könnyezésig kacagtunk, amikor Debrecen város törzsgulyájának fűstösnyaku bikája szarvával felnyársalta az eldobott újságpapírt, mely előbb festes rúdszalámi külső burkolata gyanánt szolgált. Dühösen megtiporta aztán a jobb sorsra érdemes „sajtótermék”-et, — végül pedig látható megvetéssel hagyta foszlányait a pusztaszter szíkes porállásán.

Hajdan és most

Hajdan körülbelül ilyenféle vala a pusztá romantikája. Oh, de milyen más ma!

Láttam, ott voltam, élveztem, bosszankodtam... még imádkoztam is, a nomád ősiségbe visszarévülő lélek mélyeséges áhítatával.

A vicinális ma már „tulhaladott” álláspont. Áramvonalas gépkocsik szelik a végtelen pusztaszterek pompás „autostrádá”-it. A „Nagycsárda” gyönyörű. A kitűnő Németh Nándor — az új „csapláros” — avatott keze a magyar mesevilág remek álomlátásává szepítette.

Minden stilszerű, művészi és raffinált. Igazi „bogyakemencé”-ben parázzlik a tűz. Persze, nem valódi: villannyal imitált. Az ívő füstölögő lámpája sem hiányzik, mindössze az mutat a Nagycsárda új korszakára, hogy benne nem bűzlő „fotogén”, hanem ravaszul alkalmazott „neoncső” világol. Viszont a lámpa-üveg „hangulatkorma” — hamisítatlan. Moadhatnám így is: „echt”.

Kecskelábú asztalok méltóságosan terpeszkednek „házsizöttes” terítő mezük alatt. A nehéz székek Bogár Imre és Rózsa Sándor izlésének „korabeliség”-ével tetszelegnek. Csikóbőrös, nagyöblü kulacsok, remekbe tessékelt „karikás ostorok”, öreg képek, szép magyaros ornamentikájú edények teszik teljessé a „csár-

dahangulatot”. A kitűnő cigánybanda vörösméltében muzsikál s a pusztá önfeledett nótás hangulatát alig zavarja, ha udvariasan beszól a telefonközpont — szintén magyarruhás — kisasszonya:

— Mister Watson, please by apparat...

Pusztai nyelvmesterek

Ne méltóztassék ez idegen idiómán pillanatra sem fennakadni. Szabállyá vált ugyanis, hogy a pusztá idegenforgalmi személyzete, tehát a magyarruhás pincérek, kiszolgáló leányok, a lovasbemutatóra szerződött csikósok és egyéb pásztorok, kocsisok és „csendlegények” legalább is egy idegen nyelvet — németet, angolt, olaszt, franciát — beszélni kötelesek; idegenforgalmi viszonylatban való alkalmazásuknak ez az elengedhetetlen feltétele.

Fektessék szíp paklanyos ágyba

Ha pedig az afrikai hőségtől elernyed a „forgó” idegen — előbb csónak-pártira viszik a mesterséges tóra, mely háromszáz katasztrális holdnyi kiterjedésű és a Hortobágy-folyó felduzzasztásából keletkezett. Azután megfűrésztik a csinos kis „strand”-on. Végül pedig mennyezetes ágyba kerül. Ezek a remek fekvőhelyek igazán megmézni valók. Ugy tudom: a kitűnő Máyerszky Béla művészi elgondolásából születtek. Gyönyörűek, tulipános ornamentikájukban annyira kedvesen magyarosak, hogy az embernek önkéntelenül fülébe csendül a régi nóta:

„Csaplárosné selyemágyát
Magosra vetette,
Rózsa Sándor a kalapját
Rajta felejtette...”

Csak az a baj, hogy a Nagycsárda minden szobájában hideg-meleg „folyóvíz” van, akárcsak a Riviera némely fényűző szállodáiban.

Baj, vagy öröm? Talán inkább az utóbbi. Bár egy német vendégtől ilyen véleményt is hallottam:

— Ha már pusztai csárda, legyen rozoga, elhagyatott, barátságatlan, — főleg pedig ragadjon a piszkotól!

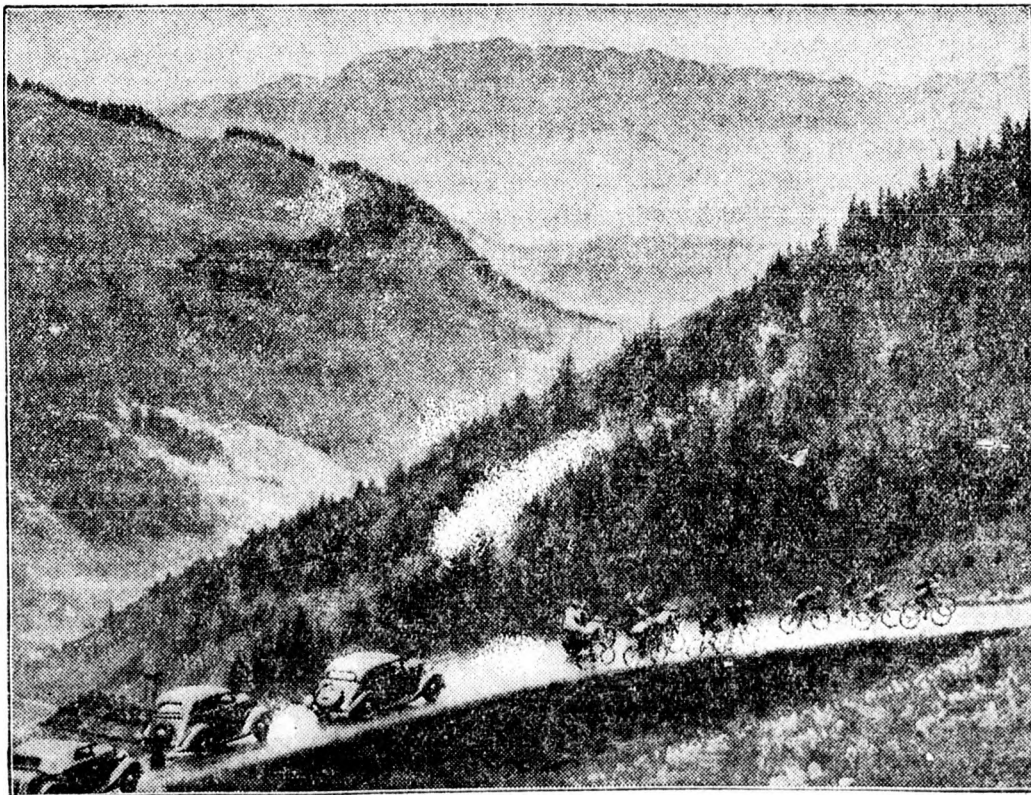
Mindenesetre ez is szempont. Magam azonban más véleményen vagyok...

Akarsz lovagolni? — Mődödben áll. Négy felivér nóniusz ropogtatja Németh Nándor istállójában a zabot. A nyeregzszerám a „kármentő”-ben. Gyönyörű az is: ösmotivumu magyar nyergesmunka.

„Céltalanul lut a lakó”

Es ezt az egész csárdai nemes hangulatot kicsiny terjedelmében is csudás néprajzi múzeum egészíti ki. Tökéletes. Dr Ecsedy István egyetmi tanár remeke. Látására messzeföldről zarándokolnak. Magyarok, finnek, törökök, bolgárok és japánok, hogy megkeressék és megtalálják — mert valóban megtalálják — a testvériség tárgyi dokumentumait. Ezzel a kis múzeummal Ecsedy Pista — feledhetetlen emlékü barátom — örökkétig tartó érdemet szerzett magának.

Remek ember volt ez a keményfejű, gerinces tatárivadék. Ő is az „Értől” indult és „Óceánhoz” érkezett. Egyszer már megirtam,

A „Tour de France” kerékpárosai a savoyai Alpokban.

hogyan belőle, a debreceni „egynyelvű” civisfiúból — kívül együtt faragtuk az iskola padját — valóságos „Mezzofanti” lett. Nagyszabású működésének két állomása: a debreceni „Déry-múzeum”, meg a Hortobágy tökéletes náprajzi gyűjteménye...

Trefás gyerek volt ez a Pista Végül azonban kegyetlen rossz trefát csinált. Egy reggel halva találták aglegényágyában.

Am gondoskodék vala földiekéről és égiekéről. Utódja — hasonlóan kiváló tudós — azt mondja: tízéves munkaprogramot hagyott hátra két múzeumának fejlesztésére. Aztán megtervezte, megrajzolta a maga stremlékét.

Ötösfogat kapálódzó fiatal csikói röpíték ekhós szekeret, melyen Pista a gyeplőtartó kocsis... A rohanásnak útja utatlan... Vagy célhoz ér, vagy semmibe vész... Agyagmodellben láttam az emlékművet. Szemembe könny szökött, szívemben pusztaszeri „szegénylegények” notáját bimbózta a fájdalom: „Befujta az útát a hó, Céliánul fut a fakó...”

TOKAJI OLÁH BÉLA.

DIAMETAN füstölőszer

elpusztítja a

háziélősdieket, poloskákat, bolhákat, tetveket, konyhasótányokat (svábbogarakat) stb.

Nincs szükség semminemű készülékre!

Nincs robbanási veszély!

Használati utasítás minden csomaghoz mellékelve van

„Bayer” I. G. Farbenindustrie Actiengesellschaft Abt.: Pflanzenschutz, Leverkusen a/Rh.

Romániai vezérképviselő: Pharma, Studerus & Co. Bucuresti I. Str. Brezoianu 53. Telefon 3—92 86.

A modern francia irodalomról

Irta: Heszke Béla

Szántalanszor emlegetjük, hivatkozunk rá, hatását sokszor nemzeti irodalmunkban is felfedezzük, de tulajdonképpen még nem körvonaloztuk: vajjon milyen a modern francia irodalom? Mi a legjellemzőbb vonása és hogyan fejeződik az ki?

Szinte általános a megállapítás, hogy a francia klasszikus irodalmat, amely XIV. Lajos „nagy századában” virágzott, a „raison” kultusza jellemezte. Ha a romantizmusról esik szó, akkor a „mal du siècle”-től, a „század betegségétől” gyötrött Renék, merész Hernanik, majd Victor Hugo, többé-kevésbé sikerült regényalakjai jutnak eszünkbe. Azt mondjuk: a francia romantizmust az érzelem és a szenvedély jellemzi.

A modern francia regényt, novellát, verset és színdarabot a világon mindenki olvassa. Ha nem eredetiben, akkor fordításban, de olvassa. Morand, Claudel, Valéry, Duvernois, Giroudoux, Duhamel, Benda, Gide, Mauriac és Maurois írásai éppen úgy megtalálhatók nálunk, mint Párizsban vagy Kairóban. Vajjon mi jellemzi ezt a világszerte elterjedt modern nyugati irodalmat? Minden bizonytalansággal, a meglepő és az eredeti keresése. Igaz, a megállapítás sok ellenvetésre ad alkalmat, de ne feledjük: ítéletünk a klasszikus és romantikus francia irodalomról hosszú idők távlatában született, míg a modern irodalomról időtálló és mindent átfogó véleményt mondani, merészek tűnhetik fel és elbírnak a kritikát, de egyáltalán nem fölösleges. Elismerjük, hogy sok író és vele együtt felfogást, álláspontot és irányt elnyelt az idő, míg másokat, akik talán kevésbé jelentettek jellemzőt és tipikusát a korra, megtartott örökre. Erre igen sok példát tudnánk mondani. Ezen az alapon sokan mondanák: mi nek jellemző és bírálói a modern francia irodalmat, mikor az még nem időszerű s kialakulóban lévő, időtálló véleményt nem lehet róla alkotni.

Azonban a tétel most más: Korunk hatalmas irodalmi termésére törekedünk és kialakítjuk az azzal szemben tanúsítandó álláspontunkat. Egyet azonban előre kell bocsátanunk: jellemző vonás, tehát a szenzációk keresése, még nem jelent kizárólagosságot. Bizonyos azonban az, hogy ezt nemcsak a modern francia irodalomról mondhatjuk el, hanem általánosan az egész modern világirodalomról is. Furcsa is lenne a mai irodalom hatalmas és bizonyult anyagát egyedüli jellemző vonással elintéztnek tekinteni. A „raison”, a szenvedély és az érzelem örök emberi megnyilatkozások, tehát örökös tárgyát képezik az irodalomnak. De anélkül, hogy az óceánt egy üvegbe zárnánk és a modern irodalom jellemző sajátosságait egy formulába sűrítanánk, jogunk van feltenni a kérdést: adott időben, bizonyos vonások nem egyformák-e a jelentősebb íróknál és a vonásbeli közösség nem lehet kiindulópontja az általános ítélet kialakulásának?

A modern francia irodalom kritikája

A modern francia irodalomról sok kitűnő tanulmány jelent már meg. Azonban a téma természetéből következők, hogy ezek a munkák különböző véleményeket is jelentettek. Erdemes foglalkozni velük, hogy azoknak szintézise alapján tisztázassuk a kérdést. Néhány évvel ezelőtt, Louis Reynaud „La crise de notre litté-

rature” c. kegyetlen éleslátással megírt könyvében azt fejtegette, hogy a modern francia irodalom valamilyen alsóbbrendű romantizmus képet mutatja s gondolatkörére az önzés, a szkepticizmus és anyagelvűség a legjellemzőbb. Ugy találta, hogy a francia írók túlzottan önmagukba hullottak és nagyon eltértek az élet útjairól. Inkább önmaguk kielégítésére és élvezetére írnak, gondolván, hogy így esztétikailag nagyobb tevékenység az irodalmi alkotás, holott csak emberileg lealacsonyítottak. Reynaud hozzátézi, hogy a baj oka nemcsak az írók viselkedése, hanem a társadalom és az erkölcs romlása is és nyíltan ki mondja: „Mindaddig, míg egy új hitáramlat nem kél a francia nemzet lelke mélyéből, míg a szkepticizmust és anyagelvű gondolkodást, mely a francia nemzetet bénítja, el nem űzi egy alkotó idealista élet szemlélet, addig a francia irodalom megmarad jelenlegi dekadens gondolatkörében”.

Sokkal engedékenyebben ítélkezik és több optimizmussal ír André Berge „L'esprit de la littérature moderne” c. művében. Főleg a fiatalokkal foglalkozik. Kiemeli utazószemélyüket, aprólékos lélektan elemzésre való hajlandóságukat, a pillanattal szemben tanúsított nagy ragaszkodásukat, önismeretre való nagy törekvésüket, nyugtalanságukat és a személyiségben való hitüknek megrendülését. Ezzel a modern francia irodalomnak a jellemzését elintéztnek is véli. André Berge esszéjének nincsen világos konklúziója. Csak jellemez és amit a fiatalokról és azok írásairól mond, úgy gondolja, hogy áll az egész modern francia irodalomra is.

Erről a kérdéstről, minden bizonytalansággal, Denis Saurat „Moderne” c. műve a legjobb és ítéletében is a legalaposabb. Saurat már a tanulmány elején jelzi, hogy a modern francia irodalomnak legjellemzőbb vonása „a szenzációk kultusza”. Ezt írta: „Mit keres a modern ember? A szenzációt. A józan ész, a racion, nem érdekli többé, a szenvedélyben pedig megszünt hinni. Mi marad neki? Az élvezet. Amíg az élvezet tart, addig híz benne. Mihelyt megszűnt, egy másikat keres. (Moderne. 11 old.)

Ha végigolvasunk néhány új, u. modern francia könyvet, Saurat állításának igazat adhatunk. Montherlant pl. egyik művében (Aux Fontaines du Désir) ezeket írja: „Azt mondják, hogy aki a szenvedélyeknek adja át magát, saját magát kábitja. Eppen ellenkezőleg. Mivel az élvezet az egyetlen igazság, az kábitja önmagát, aki másnak adja át magát”.

Proust is ebben a gondolatkörben mozog. Szerinte az ember nem más, mint a szenzációk ütközéspontja, akiben a szenzációk vagy egymásután jönnek, vagy egyszerre találkoznak. Számára nincsen felelősség, mert Proust szerint az ének semmi köze nincsen az elkövetett tettehez. Ami pedig a halhatatlanságot illeti, ő teljesen kielégítettnek látja a „moments éternels” (örök pillanatok) gondolatával. A pillanatnyi örökkévalóság, a kábitószerelel előidézett időnkivüliség elengedése neki. (Temps retrouvés.)

Alexandre Arnoux: Poésie du Hasard c. könyvében ezt írja: „Zavaros pillanatfelvételeket készítettem az időről, az életről és magamról. Ki tudja mára szétválasztani a dolgokat, a képeket és a hallucinációkat? Az események gyorsan szaladnak, gyorsabban, mint a gondolat és megfolyósítják a nézőt. Ha egyszerű felépítésű mondatokat, logikus és rendezett ítéleteket keres valaki a művemben, dobja papírkosárba a könyvet, mert ebben csak vázlatokat és elhaló visszhangokat talál. Ez egy röpke élet, kusza naplója”.

Vagy olvassuk Jean Giroudoux-t, akit csak a szenzációk primitív frissessége érdekel, hogy hevenyében összeszedett kifejezésekkel azokat papírra vesse. Az a célja, hogy mindent úgy fejezzen ki, mint előtte senki más. „Pierre sur la Tour Eiffel” c. művében kijelenti, hogy ő az időn kívül áll. Az idő pedig nem más, mint „válaszfal a Teremtés és az eredeti bűn között”. Giroudoux így ír: „Engem nem sujt az emberiség közös átká. Egy gondolatot sem terhell bűn és felelősség. Minden szerencsétlenségért, melyet a nagy bűn okozott, mint Ábel megölése, a trójai háború, reformáció, a nagy Samaritaine áruház felépítése, — mosom kezeimet. Egyedül én nem vagyok felelős mindezekért a világon...”

A világhírű írók

Az előbb megrajzolt modern író típusnak nagyszerű témaanyagot szolgáltatnak az utazások. A modern író filmszerűen pergeti le előttünk szívdarabos benyomásait. Mennyire más a tegnapi világhírű írója, mint a máé. Amaz, ámulva nézi a világ nagyságát, az élet változatoságát és megadással ismeri el, hogy az ember csak párány a nagyvilágban vagy, mint Pierre Loti hosszasan bámolja a tengert és megígézetli magát annak szépségétől. A modern világhírű író, mint például Paul Morand, jön, lát és tovább megy. Alighogy megismerte a vidéket, országot, várost, tengert, percek alatt felhabosolja benyomásait, papírra veti néhány metaforával és rohan, kielégíthetetlen kíváncsiságtól üzeve. Lelke ezer benyomásnak a martaléka, s mivel úgy gondolja, hogy a világot már töviről hegyire megismerte, bizonyos lemondással és keserűséggel vallja be, hogy kiabrándult. Paul Morand „Rond-Point des Champs Elysées” c. könyvében írja: „A háborút követő napokban, ingadozó dogmák, romokban heverő hitek és tudomány, válság csödéje közepette az ember megmaradt érintetlennek. De lám, tizennégy év freudizmus, proustizmus, gidizmus és pirandellizmus elengedő volt, hogy megbontsa az örök vesszőnyalóját. Az emberi személyiség légneművé vált, a test szétzúllott. Mára csak számok vannak. Az egységes ember, a minden időben és helyben önmagával egyenlő lény, akin az emberiség harminc évszázad fehér civilizációja nyugszik, csak az iskolában talál még hitelre”.

A pillanat kultusza

De minek folytassuk az idézeteket. Inkább azt kérdezzük: meddig fog tartani a modern írónak szenzációkra és pillanatcultuszra való beállítottsága? Szenzációkeresésének pillanatcultuszban való megnyilatkozása vajjon minek a következménye? A modern író elvesztette a józanészben való hitét és nem hisz a gondolat biztonságában sem. S ebben a nagy lelki hajótörésben csak egy bóját talál, amelybe megfogódhatik: a pillanatot, a jelent, mely egyetlen valóságként maradt meg neki. Az író a pillanat gyökerének igénylésébe menekül a kételkedés vesztőjéből. Kor-tünet, de körtünet is ez. S vajjon mi hajtotta a modern író a pillanat kultuszába? Talán az élet ütemének állandó gyorsulása. Mert ma képes az ember az egész világot a szobájában hallgatni, sőt látni is már. Annak idején La Bruyère csak az elmúlt év naptárával merésztelt gúnyt űzni, míg ma a modern ember kosárba dobja a tegnapi újságot, mert figyelme már a holnapé. A pillanat győzedelmeskedik s a reflexiók meghalnak, mert a megismerés annyira mohó és gyors-irámú, hogy a szintézis nagyon nehéz. A pillanat tűzijátéka szórakoztatja a lelket, de utána fáradtság áll be. Manapság pedig a maradandó harc a pillanattal. Talán a háborút megelőző idők álpuritán, sablonos élete szülte volna meg ebben a pillanatcultuszban a visszahatását? Vagy a törvények, szabályok és hagyományörzés szilárdította szokások ellen lázadzik az ember? Talán

Az élet fejlődött hamarabb, mint ahogy az emberiség kellett volna hogy fejlődjön? Mintha az emberek olyan színpadon játszanák a szerepüket, amelyet a rendezők egy-két felvonással megelőzve a tárgyat, más díszletekkel láttak el. Talán a tudományos felfedezések és a gép hatása lenne az oka a regényíró különös lelkiségének? Mert a gép megnövelte a közösségek hatalmát, de nagyban korlátozta az egyesek szabadságát. Az életforma mesterséges lett, a szériagyártmány elszaporodott a „standard” forma nemcsak az árucikke, hanem sokszor már az emberi léleké is. Érthető, hogy ilyen körülmények között az ember kezdte megszeretni a yáratlant, a meglepőt, mert nagyon kifáradt a mesterségesbe, a „standard” formába. Kívánta a frisset, az eredetit, az előre nem láthatót és olyan regényt írt, amelyben szenzáció, váratlan és eredeti van. És mégis. Ahogy néhány író a modern regényt elképzele, egyben annak tarthatatlanságát is bebizonyítja.

Ez nem jelenti azonban azt, hogy az ellenkező magatartás olyan helytálló lenne. Idejétmúlt regényírói fogásokhoz való visszatérés sokkal rosszabb lenne, mint a mai állapot. Bizonyos lélektani vonatkozást sohase tagadnánk meg a modern regényíróktól. A szenzáció, perccéció, emlékek, lélektani hatások, egyszóval a belső emberi életnek működése nagyon is megérdemli a figyelmes vizsgálatot. Azonban a szen-

zációk és a pillanat kultusza nem lehet öncél. A regényírás nem azért van, de ha már a modernnek ezt vallják, joggal mutat Saurat, a francia kritikus, új utat a regényíróknak. Ideálislistát, egészséges gondolatkör kialakítását javasolja. Szerintünk egy út lenne: visszatérni az igazhoz. Igazat írni, de nem a kanális-szagú naturalizmus miatt, hanem csupán, hogy őszinték legyünk. Ezen az úton halad a fiatal angol regényírónemzedék is. A szép diadala, az esztétikai öröm és a jó regény követelménye nem lehet soha az eredetiségkedő szenzációhajszolás.

Távol legyen tőle, hogy a francia regényíróknak programot adjunk. Csak közelebről törekedünk megvizsgálni gondolkodásunkat, a mai időkben, mikor minden válaszüton van. Nagy kérdőjelek rajzolódnak, nemcsak az irodalmi, hanem a társadalmi, művészeti és tudományos élet terén is. Azonban a helyzet nem olyan aggasztó, mint ahogy első vizsgálata tünik. Vannak írók nemcsak a francia, hanem más irodalmakban is, akik letéteményesei a jó, modern regény kialakításának. A franciáknál elsősorban Mauriac-ra gondolunk. Míg Mauriac-ok vannak, addig a modern francia regénynek terebélyes fája mindig fog gyümölcsöt teremni, melyet a világ minden jó regényt olvasni szerető embere megízlelhet.

A harcos halála

Irta: Ijjas Antal

Nehéz röviden elmondani, mit jelentett Angliának és az egész világnak ez az erőteljes és mindig nevető kolosszus, aki olyan gömbölyű volt, mint valami földgömb (így is csufolták) s elképzelhetetlen bőséggel ontott magából mindent: tanulmányt, pamfletet, kis cikket, detektívtörténeteket, a divatos angol cikktípust, az eseményekhez való apró glosszákat, könyveket, ha kellett regényt, sőt verseket is. Chesterton versei különösen nálunk a legkevésbé ismert részét alkotják élete roppant művének, pedig talán minden írása közül a legmaradandóbbak lesznek ezek a tündöklő és súlyos balladák. Ezek egyikében így érzékeltette, hogy Isten nemcsak megteremtette, hanem fenn is tartja a világot: Ő minden hajnalban így szól a napnak: maradj még. — S a holdnak is így szól minden este: „Még!” — De ő maga az író, egy nevezetes napon, 1936 június 14-én nem hallotta többé ezt a hangot. Chesterton Gilbert Keith hatvankétéves korában meghalt.

Halála váratlanul jött. Sohasem betegeskedett, tele volt munkával és tervekkel, ő maga nem érezte magát pályája végén járó embernek, mások még kevésbé. A halál tehát hirtelen zárt le egy még életében irodalomtörténeti, sőt történeti lett szerepet. „Ő az, aki megtanította helyesen gondolkodni Angliát” — írták róla egyszer, életének egy emlékezetes dátuma alkalmával. Igazi jelentőségét a katolikus irodalomban, világirodalomban, angol irodalomban egyaránt valóban ez méri s éppen ez alkotja elképzelhetetlenül széteágazó életművének lényegét, sőt katolicitását: hogy az eretnek gondolkodásformák ellen való harc vezére volt a helyes gondolkodásformák újra való uralomra jutásáért, amelyek végeredményben katolikusok.

A fiatal publicista első írásai mögött a századvég a határtér, túlerett és jóllakott polgári korszak, Viktoria királynő uralkodásának utolsó évtizede, a nagykapitalizmus aranykora gazdaságban és társadalomban; az agyokban valóságos angol hitvallássá vált a legolcsóbb és legsötétebb tömegmaterializmus, az irodalomban pedig a wildei és shavi mesterkelt extravagancia. A lángeszű, roppant nyugtalan, őszintén szólva kissé állhatatlan Chesterton a tömeghitvallás és irodalom elveiben egyaránt magának az angol gondolkodásmódnak súlyos betegségét kénytelen megpillantani. Hogyisne? Hogyan képzele végeredményben a világot ez a tömeganyagelvűség? Mechanizmusnak, ugyan aprólékos és tökéletes, de végeredményben átérthető gépezetnek, amilyent több-kevesebb szerencsével esetleg magának az embernek is sikerülne produkálni. Az irodalom, hogy megmeneküljön az így értelmezett világ ábrázolásának unalmától, úgy tesz, mintha nem hinné,

hogy ilyen a világ, tehát nyakatekert témákat és kifejezésmódokat keres. Mindkét véglet bor-nírtságához, végeredményben az angol közgondolkodásmód eltompításához vezet. Tehát vissza a helyes gondolkodáshoz! Ebben a jelben kezdő harcát a fiatal újságíró, eléggé különös célért. A normális logika uralmáért az agyakban.

Módszere s lapidáris, csufondáros és gyémántként villogó stílusa már az első időkben híressé, sőt bizonyos értelemben hírhedté teszi. Módszere kettős: a támadás és a paradoxon; ezek közül a másodsor említett, a paradoxon, angol sajátosság, de az elsőben mindennél utánozni lehet őt s induló mozgalomnak és híressé válni akaró exponenseknek még máig is ez a legjobb módszer: kíméletlenül és irtózatosan támadni ellenséges irányok bevált nagyságait és közkeletű gondolatait. Ezt teszi a fiatal Chesterton hallatlan bőséggel és ötletességgel, fanyar és gyilkos gúnnyal. Hamarosan éppen olyan híres lesz, mint akiket támad. Közben őt is támadják; hogy vizsgálhasson, tanulni kell, így lassanként polihisztorrá válik és valóságos zsonglőrővé a műfajoknak, de igazi műfaja az essay marad s ebben a műfajban is a remek és gyilkos angol találmány, a szatirikus essay. Ebben kitombolhatja paradoxonjait.

A paradoxont az irodalmi köztudat többé-kevésbé eljegyezte Chesterton nevével. Múltán, mert Chesterton bizonyít a paradoxonjával, nem úgy, mint Wilde, aki csak olyant akar vele mondani, ami csillogó szépstílusú és valamilyen értelemben szellemes, vagy Shaw, aki-nél az a paradoxon célja, hogy amit mond, az

elképesztő legyen és szemtelen! Nem. Chesterton arra használja fel a paradoxont, hogy közkeletű ostobaságokat igazságoknak fogad el és a bennük rejlő tételekből nyugodtan tovább következtet. Az olvasó egyszerre csak egnekálló hajjal kíséri következtetéseinek vonalát és akár akarja, akár nem, be kell látnia, hogy az igazságnak hitt közkeletű vélemény kritika nélkül gyepesedett bele az agyakba. Az természetes, hogy a gondolkodásmód szabadságharcát vezető fiatal írónak el kell jutnia a helyes gondolkodás egyedüli rendszeréhez, a philosophia perennishez s ezzel az Egyházzal.

Hogy milyen komolyan foglalkozott Chesterton a katolikus filozófiával, azt Aquinoi Szent Tamásról írt könyve mutatja. S hogy az egész Egyház micsoda nagy élmény volt neki, azt Szent Ferencről és a franciskánizmusról írt dolgai. Természetesen nem ezeken kezdte munkáját. Egyelőre — később két kötetbe gyűjtött — essayban (Heretics és az orthodoxy) kimutatja az angol gondolkodásnak és angol fogalmaknak „eretnek” eredését és „igazságot” követel. Azután — barátja, Hilairé Belloc buzdítására és azzal együtt — az angol újkor történelmét és irodalmát pásztázzák végig, közfeltűnés, fűty és taps közt „értékelve át” az angol mult és szellem nagyságait. De Chesterton még szélesebbkörű sikerekre pályázott és mivel ilyen akkorigiban csak detektívtörténettel lehetett elérni, azt írt. Ő teremtette meg a Sherlock Holmes mellett leginkább élő angol detektívalakot, Father Brown, a legkülönösebb detektívegyéniséget, aki még csak könyvoldalon is járt ezen a földön. Father Brown — vagyis Chesterton — logikája ez: az ember, tehát a bűnös is, nemcsak eszből áll, hanem lelkiismeretből is, a lelkiismeret mégha százszor is elnyomják, meg-meg rándul és apróbb „műhibákat” ejtet bűntett közben. Father Brown, aki a gyóntatószék gyakorlatából ismeri a lelkiismeretet, zseni ezeknek az apróbb nyomoknak megtalálásában. Óriási népszerűséget szerettek ezek a detektívtörténetek — a katolikus papságnak Angliában, amire szükség is volt, mert ferdén és ellenségesen nevelt angol közvélemény legfőképpen a katolikus papok és szerzetesek ellen való gyűlölködő elfogultságok miatt nem vette be a katolicizmust.

Ez a munkálkodás tette „harcos katolikus” Chesterton, aki akkor még csak katolikus sem volt hivatalosan. Az Angliában dialdalmasan előretörő mozgalom a maga vezérkarában látta őt s ő elnyúlhatatlanul ontott lárcát, vázlatot, irodalmi kritikát, történelmi arcképet, tanulmányt, néha regényt és közben egy vékony kötetnyi középkori hangulatú remek verset. Valóságos irodalmi üzemet és egy-két nagy folyóiratot pótoló egyedül. Csak a mozgalmak hőskora igényel ilyen munkaformát. 1922-ben katolizált hivatalosan is. Ezt érdemes feljegyezni, mert akadnak olyan hangok is, hogy „nem is volt igazi katolikus író”, noha éppen a katolikus világirodalomban jelentős művei tulajdonképpen ezután jelentek meg. És még érdemes feljegyezni róla, hogy írásainál is jobban hatott imponáló, robusztus egyéniségével, előadásával, egész életformájával — a Szerlem és katolicizmus szabadságharcából most mintha egy tank dőlt volna ki Angliában, hogy ő nincs!

XL PIUS PAPA koronázása ezidei évfordulója... könyv jelent meg

Kállay Miklós:

A pápa és a Vatikán

A pompás könyv egy szakavatott író tolla mellett 100 gyönyörű képből mutatja be Szent Péter mai utódát, a leghatalmasabb koncepciójú pápát egyikét. Megmutatja őt a vatikáni szertartások káprázatos pompájában, a zarándokok százazreinek hódolatától övezve. Megmutatja államférfiúi bölcsességében és legmeghittebb és legtitesebb nemese emberi mívtólában.

Ime néhány fejezete a könyvnek:

Diadaloszlop és a pápai szék.
A Lombard városkától a Vatikán trónjág.
Ratti bíbornok megválasztása.

A Conclave és XI. Pius választása.
A béke fejedelme.
Hogy tölti a Pápa egy napját, stb., stb.

A könyv ára 264 lei és portó.

Megrendelhető lapunk könyvosztályánál.

Divatok az orvostudományban

Irtta: Dr Horváth Jenő, Târgu-Mures*

Miként a női öltözködés is alá van vetve a divatnak, azonképen az orvostudományban is vannak divatos jelszavak, melyek pillanatnyilag mint örökigazságok szerepelnek, hogy aztán helyet adjanak egy esetleg éppen ellentétes felfogásnak, amelyet éppen úgy alátámasztanak számokkal és érvekkel, mint az előbbieket. Több példával fogom ezt bizonyítani s felhasználom az alkalmat arra, hogy reávilágítsak olyan tévhitre, amelyeket az orvostudomány már régen elvetett, de a közönség körében ma is divatosnak. Az, hogy a nem szakértő közönség ma sokkal nagyobb érdeklődést mutat az orvosi dolgok iránt, mint a mulban, feltétlenül helyeselhető, de magában rejt egy nagy veszélyt is, mert hajlamossá teszi a művelt és nagy egészségügyi ismeretekkel rendelkező avatatlant arra, hogy önálló tanácsokkal lássa el magát s ami még a legmesebb, másokat is. A nemszakértő műveltsége lexikonokból és népszerű orvosi könyvekből táplálkozik, amelyek legtöbbször évtizedekkel utána eantitának a modern orvosi felfogásoknak és vívmányoknak. Ma az a helyzet, hogy még a legképzettebb orvost is nehéz feladat elé állítja az, hogy a naponta megjelenő rengeteg szakközleményből tiszta képet nyerjen és kihámozza az igazságot s bizony nem egyszer előfordul, hogy csupán egészséges orvosi ösztöneire van utalva. Ilyenkor azután az egyéni rátermettség kérdése az, hogy a helyes utat válassza. Mindennapos dolgom nálunk, hogy egy új gyógyszer felbukkanásánál, különböző klinikákról nagynevű emberek, nagyszerű statisztikát közölnek, amelyek hivatva vannak bebizonyítani azt, hogy az a bizonyos gyógyszer milyen kitűnő hatású ennél meg annál a betegségnél. Az óram nem sokáig tart, mert nemsokára megjelennek más klinikák statisztikái, amelyek éppen olyan meggyőzően mutatják ki, szintén statisztikákkal felszerelve, hogy az illető gyógyszer hatástalan, sőt esetleg éppen elvetendő.

Igy a múlt század közepén a chinin volt a jelszó s a legdivatosabb gyógyszer és hihetetlen mennyiségben szedték az emberek mindenféle betegség ellen. A gyermekkoromban a jó volt a gyógyszer királya. Boldog-boldogtan jótét szedtem, részint orvosi tanácsra, részint pedig a saját elgondolása alapján. Nem akarom ezen szer szedtetést sem kétségbe vonni, sem csökkenteni, hiszen mindkét gyógyszer ma is egyik legértékesebb részét képezi orvosi fegyvertárunknak, de csak a maga helyén alkalmazva és megfelelő időben. Manapság a kalcium — a mész — a legdivatosabb gyógyszer. Erre esköznek az emberek s a gyógyszerárak egyaránt. Kétségen kívül kalcium, de mint az előbbieknél, ennek is megvan a maga szigorú alkalmazási területe, amely terület lényegesen beszűkült a modern orvosi kutatás bírálatán keresztül. Erre csak egy példát említek: 8—10 évvel ezelőtt a legnevesebb klinikákról, a legmeggyőzőbb statisztikák alapján, legteljesebb cikkeket számoltak be arról, hogy az erőteltetett kalciumkezelés, még a legkétségesetebbnél tudótuberculotikus esetekben is javítólag hat. Teltek-múltak az évek és mind több és több tudományos cikk — ugyanezek előkelő helyről — számolt be arról, hogy az előbbi statisztikák helytelenek voltak, hogy igen sok esetben jóhatású, de vannak esetek, mégpedig igen szép számmal, ahol egyáltalán nem válik be és hatástalan.

Kinek van szüksége vitamínra?

Az előbb említett kalcium-korszak lassan le-tűnően van, mert egy új korszak van kialakuló-ban, amelyik — úgy látszik — meg fogja fosztani trónjától a kalciumot és az a vitamin. Ma mindenki vitamint eszik. Százhusz külön felüli hölgyek és urak úgy érzik, hogy nekik feltétlenül erősödniük kell. Az újsághirdetések hemzsegnak a vitamintól. Ujabbán még vitamínos szépitő-zerekéről és kenőcsökről is olvasunk. Ezzel szem-ben mi a valóság? Vitaminra csak annak van szüksége, aki vitaminhiányban szenved. Annak a megállapítása pedig, hogy kiből hiányzik vitamin és milyen fajta vitamin, még orvosra is nagy gyakorlatot és felkészültsé- get igénylő feladat.

A közelmúltban lezajlott japán gomba- és foghagyma-divaton szerencsésen atestünk. — A japán gombára kár a szót vesztegetni, ezzel szemben a foghagymáról feltétlenül meg kell emlékezni, mert bár divatja letűnt, de emléke legalább is szaglószerűen — örökké élni fog. Komoly szakemberek állítják, hogy a foghagyma olyan anyagokat tartalmaz, amelyek nemcsak az érelmeszesedésnél, hanem különböző hélybántal-

* Dr Schmidt Béla főorvos Tz.-Muresen meg-jelenő „Magyar Népegészségügyi Szemle” című népszerű hetilapjából vesszük át részletben ezt az érdekes cikket.

maknál, főleg vastagbélbajknál jó hatású. Most olyan foghagymakivonatot igyekeznek előállí-tani, amelyikből hiányozzon az az undorító szag, ami a foghagymát fogyasztó emberek társaságát elviselhetetlenné teszi az ép szaglószerűk szá-mára.

A tej se mindig étel

Amik állanak a gyógyszerekre vonatkozólag, ugyanazok állanak a tápszerekre is. Egyes tápszerek divatba jönnek és megint kimennek divatból, hogy helyet adjanak másoknak. A leg-tovább tartotta magát a tej divatja és itt történ-ték a legszörnyűbb visszaélések. Ezelőtt pár év-tizeddel a fekvő betegeket minden kivétel nélkül és minden bírálat nélkül tejjel táplálták s a szí-gorú doktorok azon egyszerű indoklással, hogy a tej nagyon könnyű étel. A legutóbbi évtizedek alatt a tej összetétele nem változott meg — leg-

ZÁSZLONAK SZÁNTAM...

Volt egyszer egy keleti város,
híntőjén átkocsizott rajta
kelet királynője: opálos
szemét fénylő fátoly takarta.

A város népe kiserogott,
zászlók lengtek és kürtök szóltak...
Ujjongás verte fel a csendet
s számtalan izzó, röpke szótag

röppent szét... A tűnő királynét
utján ezer áldás kísérte.
Rommá roskadt a város már rég,
de — mondják — egy kiugró bércze

tűzött zászló tépve, kopottan
századok múltán is hirdette,
hogy királynő járt hajdan ottan —
s a kis zászló, mint két szigetke,

— örömsziget — emelkedett ki
a házak hamutengeréből.
Ma is ott leng tán e keleti
város felett. — A tűnő, fényből

be jó, ha megmarad egy fényfolt.
... Zászlónak szántam ezt a verset,
hogy lelkem fehér városában
egyszer királynőt ünnepeltek.

(Arad.) HORVATH IMRE.

feljebb egy kissé hígbabb lett, — de megváltozott a felfogásunk a tejjre vonatkozólag. Odá módosult a véleményünk, hogy bizonyos esetekben tényleg a legkönnyebb étel a tej s egy olyan betegnél, mint pl. egy vérző gyomorfekélyes, az egyetlen tápszer, amit nyujtani tudunk. Vannak esetek azonban, amikor a tej a legnehezebb étel közé sorolható. Próbáljunk csak egy vastagbélhuruto-t tejjel táplálni. Nagyon de nagyon sokat ár-tunk neki vele. Azért mondom ezt el, mert avatatlankörében még ma is általános divat, hogy az u. n. gyomorrontásokat, amik mögött igen sokszor hélybántalmak rejtőznek, saját elgondolá-saik alapján tejjel táplálják. Ilyenkor az ag-gódó hozzátartozók szigorú ellenőrzés alatt tart-ják a beteget s ügyelnek arra, hogy tejen kívül egyebet ne kapjon. Ily módon a szenvedő fél las-san, de biztosan halad a teljes legyengülés felé. Szerencsére minden betegben él a létfentartási ösztön, no meg türelmét is elveszti s titokban, ki-játszva az aggodó hozzátartozók éberségét, be-megy a kamrába és jóllakik kedvére egyébbel.

A tejjel táplálással való visszaélésnek egy kiáltó példáját akarom elmondani, amelyiknek én voltam a szenvedő hóse. Enged-elmet kérek, hogy e helyen magánügyemmel ho-zakodom elő, de az eset annyira tanulságos, hogy okulás céljából a nyilvánosság elé kívánkozik. 1917 májusában az albán tengerparton egy hajó-szerencsétlenségben mentem keresztül. A hajó ügyesülván percek alatt süllyedt el s több mint egy órahosszat tartó, akaratlan újjeli fürdőben volt részem, amíg a Durrazzoból kiküldött se-gélyhajó a helyszínre érkeztek és többedmagam-mal kihalásztak. Másnapra már egy súlyos vastagbélhuruttal feküdtem egy nagyobb albániai hadikórházban. A parancsnok, egy ezredesi rang-ban levő orvos, szigorú tejjel táplált. Állapo-tom napról-napra romlott. A diéta ötödik napján bejelentette tisztj legényem, hogy ő ezt tovább már nem tudja nézni és este egy lepedőnagy-ságú hírtelenséggel kedveskedett, előzőleg azon-ban gondosan bejárta a szobám ajtaját. Tekinte-temmel végigismogattam a szobát s kíváncsi-voltam, hogy honnan szerezte, de nem mertem

megkérdezni, mert minden jel arra mutatott, hogy lopott holmi. Miután a húst rövid ideig né-zegtettem, elfogyasztottam. Látna azt, hogy utána görcsök nem jelentkeztek, mint addig a tejivás után, titokban rátértem a rendszeres húsevésre s a tejet az éj csendjében kiöntöttük az ablakon. Parancsnokom látva a gyors javulásom, meg-engedte, hogy óvatosan egy csirkeszárn-ya-t megegyek.

A növényevők és a bicsérdisták

Feltétlenül meg kell emlékezniem egy még ma is divatos jelszóról, a vegetáriániz-musról. Erről sokat írtak mellette és ellene. A rendelkezésemre álló tér nem engedi meg, hogy érvekre és ellenérvekre kitérjek, amelyeket a húsevők és növényevők egymás fejéhez vadós-nak, de rövidesen kifejezve, a közönség az igaz-ság. Egészen bizonyos az, hogy tisztán növényi-kosztot igen jól meg lehet élni, de ehhez feltét-lenül szükséges, hogy az illetőnek az emésztő-csatornája érintetlen, egészséges legyen s ez vo-natkozik elsősorban a vastagbélrendszerre. Mi-képpen igaz az, hogy vesebajos embert nem lehet hússal táplálni, azonképpen igaz az is, hogy egy vastagbélbajos emberből nem lehet és nem szá-bad növényevőt csinálni. Ismeretes a nem orvo-sok előtt is az a tény, hogy vannak, akiknél a nö-vényi ételek erős feluffadást csinálnak s ez an-nál nagyobb fokú, minél nagyobb az elfogyasz-tott étel emészthetetlen része, — „cellulóz” tartalma. Itt az a helyzet, hogy ha valaki életé-ben egyszer, esetleg a gyermekkorban jelenté-ké-telenek látszó bélhuruton ment keresztül, az ki-lesebb, nagyobb károsodásokat szenvedett a bél fa-lán s ha ezek a károsodások elhelyezett emésztő-szövetek, akkor a bél falában elhelyezett emésztő-an-yagokat termelő mirigyek egyrésze véglegesen tönkremegy s a tápszerek egy bizonyos csoport-ját képtelenek emészteni. Tudjuk azt, hogy a gyümölcs általában elég könnyen emészthető, egészséges étel, de csak általánosságban, mert mindnyájan ismerjük azt a tényt, hogy sokan vannak olyanok, akik nyers gyü-mölcstől görcsöket kapnak és has-menést s ez vonatkozik nemcsak a nyers gyü-mölcsre, hanem az összes olyan növényi ételre, amelyek nagyobb mennyiségű cellulózot tartal-maznak. Ezeknél hiú erőlködés erőltetni a növé-nyit kosztot, abban a reményben, hogy majd hozzá szoknak a belek. A beleteket sohasem lehet olyan ételekhez szoktatni, amit nem szenvedé-snek az u. n. türelmetlenségnek mélyebb oka van. Ismerek súlyosabb bélbajos embert, akinek évek óta a vacsorája egy szelet sovány „flékken” és semmi egyéb, mert csak ez a vacsora az, ami-től nem puffad meg, tehát még az aránylag kicsi cellulóz tartalmú fehérkenyér is bajt csinál.

Azt hiszem, hogy ezzel a pár mondattal tár-gyalagos megvilágításba helyeztem a dolgokat s ezekből kellő bírálatot alkothat magának min-denki az u. n. bicsérdizmusról, amelyik tulajdon-képpen a sok egészséges gondolatot tartalmazó vegetáriánizmusnak egy elfajzott mellékhatása. A közelmúlt évek orvosi felfogása a táplálko-zásra vonatkozólag egy-egy kérdésben párhuzam-osan haladt a vegetáriánus felfogással és az volt a hivatalos álláspont, hogy bizonyos ko-ron túl a húsevést ha nem is beszű-keníteni, de a lehetőségig le kell csök-keníteni, mert siettetni az érelmeszes-e-sedést. Ez az orvosi felfogás volt a növény-evők legerősebb terjesztő eszköze és ütőkártyája a húsevőkkel szemben. Az újabb orvosi kutató-sok ezt a tant erős ostrom alá fogták és mind-inkább kezd kialakulni azoknak a táborra, köztül-inkább, hogy a húsevés sohasem okoz érelmeszes-e-dést, illetőleg táplálkozás és érelmeszesedés egy-mással összefüggésben nincsenek, ha már lehet is valami összefüggés, az csak a mennyiségre vo-natkozik, azaz nem az a fontos, hogy mit eszünk, hanem az, hogy mennyit eszünk.

Az ember örökli is az érelme-szesedést

Nem vonják kétségbe a túlbő táplálkozás ve-szélyeit és hátrányait, de azt állítják, hogy hú-s-sal szerényen és vesélytelenül lehet táplálkozni, de éppen úgy lehet humentes koszt mellett táplálkozni, ha a kérdéses főzélék felkészítésé-hez sok zsir vagy vajt használnak fel. Szerintük már a bölcsőben eldől az, hogy ki lesz korán ütérlemeszesedésben szenvedő és ki nem. Ha valaki ütérlemeszesedéses csalá-d-ból származik, a legszigorúbb és a legegyszerűbb életmód mellett is fenyegeti a korai érelmeszesedés. A mindennapi élet és gyakorlat sok olyan dolgot tárnak fel, amelyek legalább is részben igazolni látszanak ezen felfogás helyességét. Sok olyan aránylag fiatal ütérlemeszesedéses egyént isme-rünk, akiknek átkutatva az előéletét, nem tudjuk magyarázatát adni az időelőtti megbetegedésnek, viszont ismerünk olyan családokat, amelyek tag-jai felmenő és lemenő ágon hosszútávú annak dacára, hogy az étkezés tekintetében soha semmi-féle megszorításokat nem csináltak.

Jellemzőül az orvosi divatok gyors változá-

Továbbra is temetek lakásról és bármelyik utcából gyászokocsis disz-felvonulással.

Temetéseim legszebbek, legolcsóbbak
ERDELYI SANDOR „Concordia“
Oradea, B-dui Reg. Ferdinand 13 Tel.: 520 es 500

sara el kell mondanom a piócák szerepét a gyógytanban, szemléltetve időrendben a piócák aranykorát, később a csúfos bukásukat és kiűzésüket a gyógytudományból és végül diadalmas visszatérésüket. Ismeretes az, hogy gyermekkorunkban a piócáknak igen nagy szerepe volt a különböző betegségek kezelésében. Elkezdvé a fejfájástól, végig a legsúlyosabb tudógyulladá-sokig mindig egy, vagy több piócat helyeztek a beteg testrészeire. A vérszívó valóságát háziállattá vált s a gondos háziasszony ezeket jól kiéhezettette egy befőttes vagy uborkásüvegben tartotta a kamarában. Nem is tartotta volna jó orvosnak a közönség azt, aki a kezelésnél megelégedzik a vérszívókról. Teitek, mutlak az évek s lassan a közönség és az orvosok is megelégedtek róluk, annyira, hogy ezek a derek állatok kiszorultak a legelhagyottabb falvakba s kezdő orvos koromban bizony titokban mulattunk azon, ha azt hallottuk egy-egy vidéki öreg orvostól, hogy pióccákkal gyógyít. Ugy gondoltuk, hogy ha egy betegnek a vérből el akarunk venni, akkor ennek sokkal gyorsabb, tisztább és egyszerűbb módja az, ha ezt egy tüvel csináljuk. Egy vérvételhez használatos tüvel másodpercek alatt tudunk például grammm vért elvenni, viszont ehhez legalább húsz pióca szükséges. Tessék mármint elképzelni, hogyan nézne ki egy beteg húsz pióccával a testén! De semmiféle elmélet sem örököltet ez a földön s így ez sem. Némi előjelét látjuk annak, hogy a legújabb kutatások vissza akarják juttatni a pióccákat az elvesztett működési területekre s nekik étégtételt szolgáltatni a több évtizedes mellőzésükért. Egy igen tekintélyes klinikán újból bevezették a pióccákat és alkalmazták egyes betegségeknél. Szerintük nemcsak abban merül ki a vérszívó tevékenysége, hogy vért szív ki a véredényekből, hanem abban is, hogy valami titokzatos anyagot termelnek, amelyet az emberi vérkeringésbe becsátanak. Ennek az anyagnak már nevet is adtak, de még nem tudják a pontos vegyi összetételét. Ennek a vegyi anyagnak igen nagy gyógyító erőt tulajdonítanak egyes pangásos bántalmaknál. Ha ezek az elvek igaznak, helytállónak fognak bizonyulni, akkor a vérszívó egycsapásra, diadalmasan visszaszerzi elvesztett helyét és a kamarákban az ugorkásüvegek ismét megtelnek velük és végeredményében az öreg, kigúnyolt doktoroknak volt igazuk, mint annyi más kérdésben is. Csak annyi történt, hogy az elmélet ebben a kérdésben évtizedekkel sántított utána a gyakorlatnak.

Miután az ártatlanul meghurcolt pióccáknak elégtételt szolgáltatunk, órákhozat sorolhatnánk fel hasonló példákat, de a helyszűke ezt nem engedi s így egészen röviden egy — sajnos ma mindenkit érdeklő dolgot akarok említeni. Régebben az ideges embert úgy kezelték, hogy nyakig belenyomták a hideg vízbe, amelynek gyógyhatását tudományosan alátámasztották. Ma már azt mondják az ideggyógyászok, hogy az ideges embert a langyos fürdő nyugtatja meg, de semmiesetre sem a hideg s a hideg vizet az ideges emberek általában igen rosszul tűrik. Ezt a felfogást a mindennapi megfigyelés teljes mértékben igazolja.

Regénytéma

Mit találtam egy régi könyvben: Howe angol ember különös történetét.

Mr. Howe falusi birtokos volt és nagyon gazdag. A falusi élet nem tetszett neki. Fladta a birtokát és pénzzé tett vagyonával Londonba költözött. Volt neki tízezer font jövedelme évente. Ez már annyi, hogy nyugodtan családot lehet alapítani vele. Mr. Howe tehát elhatározta, hogy megházasodik. Hölgyismerősei között legjobban Miss Mallett tetszett neki, egy feltűnően csinos, fiatal leány. Megkérte, s a leány boldogan igent mondott.

De Mr. Howe fején is ott volt a gazdag emberek álka: ő sem tudott attól a gonosz gyámtól szabadulni, hogy őt a leány csak a pénzért szereti.

Az esküvő lefolyt annak rendje és módja szerint. Utána Mr. Howe hazament a feleségével ebédelni. Csak kettesben. Lakodalmi vendégeket nem hívtak. Ebédnél az ujdonsült férj kifejtette, hogy ő nem hisz a nők érzéseiben. Minden nő csalfa és önző. A fiatal asszony sirva bizonygatta, hogy az ő érzései őszinték, de Mr. Howe megmaradt amellett, hogy a nőknek nem lehet hinni. Ahogy megették az ebédet, felkelt és így szólt:

— Üzleti dolgaimban el kell mennem a Citybe, aztán hazajövök.

Vette a kalapját, elment. Négy óraker levelet hoztak Mrs. Howenak. Férje közölte a levélben, hogy váratlan okokból hirtelen Hollandiába kell utaznia, az asszony csak várjon türelmesen.

Az asszony várt türelmesen. Napokig, hetekig, hónapokig. Söt évekkig. Mr. Howe nem jött vissza Hollandiából.

Az igazság az volt, hogy Mr. Howe el sem utazott Hollandiába. Titokban lakást vett, még pedig a közvetlen szomszédságban, kis hónapos szobát teljes ellátással egy bádógymesternél. Hat shillinget fizetett hetenként. Most száz éve esett meg ez a történet, akkor még ilyen árak jártak. Egyszer Mr. Howe leborotváltatta bajuszát, szakállát, más nevet vett fel és ki sem mozdult a szobájából, csak este. Felesége lakásától három háznyira volt egy kis

HARAGSZOM EGY NAGYLEÁNYRA

Kedves Renáta, haragszom rád, Pedig te jó vagy, aranyos leány. Azért haragszom, megmondom, Renáta: Mért nem maradtál mindig kis leány?

Miért lett máris nagy leány belőled? Mért kezdted nőni, mint sudár fenyő? A rózsabokor nagyra az se nő meg, S mégis oly kedves minden rózsátó.

Szerettem volna, hogyha mindörökké Maradtál volna picli kis leány, Amilyen voltál valamikor régen... De hát az élet titok és talány.

FLOZNIK GYÖRGY.

kocsma, ott üldögélt megbujva a sarokban. Igy édegett és várt, hogy mit fog csinálni az asszony.

Mrs. Howe nem csinált semmit három esztendőig. Akkor beadványt intézett a kormányhoz, hogy rendezék az ő ügyét. Keresék meg a férjét, aki bizonyára nem halt meg, mert ki nem deríthető uton bőséges havi járadékot küldet neki, azonban személyesen nem jelentkezik. A dolog a lapokba is belekerült. Mr. Howe is olvasta a tudósításokat a kis kocsmában, de nem szólt semmit.

A hatóságok megindították a holtta nyilvánítási eljárást, de akkoriban ez nagyon bonyolult módon folyt le. Már eltelt tíz esztendő és Mrs. Howe még mindig nem tudta, hogy özvegy-e, vagy sem. Mindenesetre példás életet élt, férfiakkal nem ismerkedett, vendégeket nem fogadott. Tíz év elteltével úgy döntött, hogy most már elhagyja azt a fényűző lakást, amelybe esküvője után költözött. Sokkal kisebb lakást bérelt egy Salt nevű embernél, ugyanabban az utcában.

Az élnében bujdosva élő Mr. Howe mind ezt pontosan megfigyelte. Úgyesen módját ejtette, hogy megismerkedjék azzal a Salttal, akinek az asszony most lakott. Hosszu hónapokon át ügyeskedett és végül sikerült neki is szobát bérelnie a Salt házában anélkül, hogy kiléte kiderült volna. Az ő szobáját az asszonytól csak egy vékony fal választotta el, ő titokban azt is megfurta. Így aztán kihallgathatott minden mozdulatot, minden szót, amely felesége lakásán elhangzott. Saját füleivel hallhatta, hogy az asszony, ha rokonai meglátogatták, meleg ragaszkodással és hűséggel beszélt róla, a furcsa férjéről. De ő még mindig várt. Csak este osont ki a házból, nappal otthon tartózkodott, szigorú bezárkózottságában.

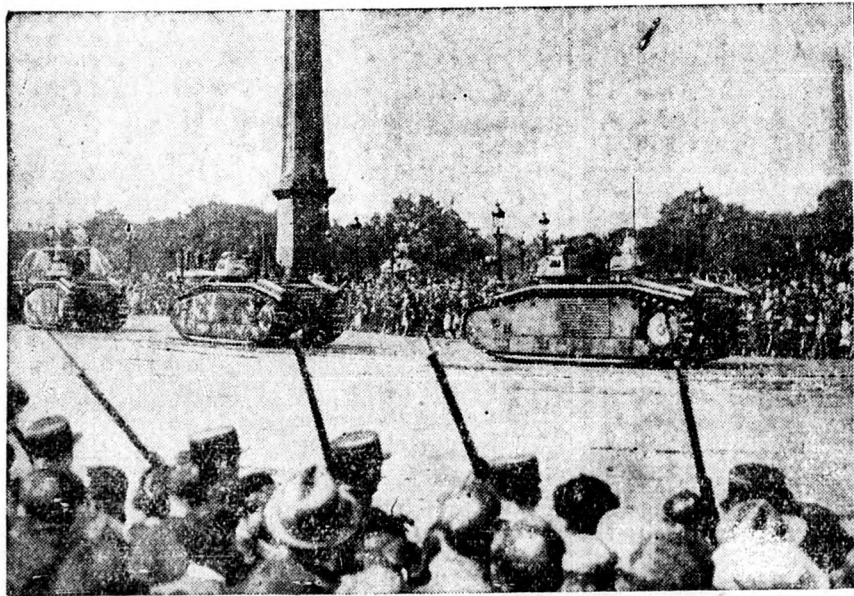
Salt volt az egyetlen, akivel olykor beszélgetett. Es Salt elkezdett neki beszélni Mrs. Howeról. Dícsérte szépségét, szelidségét, erényességét. Rábeszélte a furcsa embert, hogy vegye kezébe a holttan nyilvánítási eljárást, sűrűsse ki, aztán vegye nőül az özvegyet. Mr. Howe még mindig nem szólt semmit.

Csak a házassága tizenhetedik évfordulóján szólalt meg. Levelet írt a feleségének és légyottot adott neki a St. James park bejáratánál másnap reggel tíz órára. Mrs. Howe azonnal eljött, mikor a levelet megkapta. Nem mert elhinni. De azért elment a lakókára.

— Kissé soká voltam távol, — mondta mosolyogva Mr. Howe, kezet csókolt feleségének és odaintett egy bérkocsit. Mentek haza. Mrs. Howe ámulatára ugyanabba a házba.

Mr. Howe végre elhítte az asszonynak, hogy érzései őszinték.

Ezt a történetet a „Le livre des singularités“ című száz év előtti gyűjteményben találtam. Philomneste, a gyűjtemény szerkesztője, egykoru angol lapokból szedte az esetet. Hozzáteszi, hogy Mr. és Mrs. Howe további házasságle ideálisnak bizonyult, frigyöket számos gyermekkel áldotta meg az ég. Még is élnek, ha meg nem haltak. De valószínű, hogy már meghaltak. HARSÁNYI ZSOLT.

Igy kezdődött ezidén Franciaország nemzeti ünnepe.

Baloldali képünkön hadikocsik vonulnak fel a hadirepülőgépek keringése közben, jobbról Blum Leó miniszterelnök tartja üdvözlő beszédét, amelyet a Moszkvából származó „vörösfront üdvözléssel“ kezdett meg.

Könyvismertetés

Szociálpolitika

— Kovrig Béla új könyve —

Az utolsó husz esztendőben kevés kérdéssel foglalkoztak annyit, mint a szociális problémákkal. Az egyre szélesebben kiterjedő nagykapitalizmus az egyik oldalán a minden civilizációt megszégyenítő pauperizmus és nyomor a másikon, az osztályok, a nemzet, sőt az emberiség egyes rétegei közé szakadékok voltak, amelyek fölülévtizedek óta igyekeznek embarratók, tudósok és politikusok a harmónia, az osztálybéke hidját verni. A szociális segítség és a társadalmi diszharmonia megszüntetését azonban mióta a szociális kérdés mai formájában felvetkezett, mindenki más és más uton igyekezik megoldani. Mert a társadalmi bajok enyhítése, ha végső céljában mindig egy és ugyanaz a végeredményben mindenkor világnézeti kérdés is.

Ebből a szempontból indul ki Kovrig Béla a kiváló szociálpolitikai író is, aki most legújabb könyvében a szociálpolitika elméletét foglalta össze. Szerinte — és úgy véljük ez a helyes álláspont — a szociálpolitika amaz eljárásoknak és törekvéseknek összessége, amelyek lényegükben — bizonyos értékszempontok szerint — közvetlenül a társadalom belső egységének tartós megtartására és fejlesztésére irányulnak. Ebből a meghatározásból kiindulva adja meg Kovrig Béla arra is a feleletet, hogy milyen értékszempontok szerint kell a szociális törekvéseknek érvényesülniök. A legtisztább keresztény társadalomeszmélet alapján áll, amidőn az érdekek hierarchiájában első helyre az Istent teszi. Minden ő általa és ő érte van. De ebből következik, hogy a lélek túlvilági érvényesüléséért meg kell teremteni a lehetőséget, vagyis, hogy az elv, „hogy a jó elvégezhesse világi viszonylatban a maga munkáját”, valójában megvalósulhasson. Ezekből az elvi megállapításokból önmagától következnek, hogy a társadalomalakulásoknak úgy kell irányt szabni, hogy mindenkinek megadás-sék az a szellemi és anyagi alap, amely lehetővé teszi számára, hogy erkölcsi értékeit kifejlessze.

Az igazi keresztény szociálpolitikai elvet Kovrig Béla így fejezi ki: „Az ember a fontos, az sem önmagáért, hanem Istenért.” Ezeknek a keresztény világnézeti gondolatoknak az alapján vizsgálja a szociálpolitika gyakorlati kérdéseit is. Tömören és világosan adja meg a feleletet azokra a kérdésekre, amelyet minden szociális munkának, végezzenek azt egyének vagy közösségek, egyesek vagy az állam, szem előtt kell tartania. A munkarendszerek, a munka-és munkasvédelem, egészségvédelem, a szociális biztosítás, bérkérdés, a sztrájk problémája, a magántulajdon kérdése sorra tömör és szabatos megfogalmazásban kapnak feleletet Kovrig könyvében.

Kovrig Béla komoly és tudományos jelentőségű könyvének van még egy különös értéke is: társadalomeszmélete mélyen szociális, keresztény és nemzeti alapon áll s okfejtésében mindenütt érvényre juttatja ezt a hármas szempontot. A szociális munkában keresztény és nemzeti kötelességet lát. „Minden társadalom az emberi személyiségért, általa Istenért van” és „mirel többet vár egy nép a Justitia érvényétől nemzetközi viszonylatban, annál inkább valóítja meg a szociális igazságosság uralmát saját belső életében.” Ezekkel a szavakkal fejezi be Kovrig Béla tanulmányát, egyúttal jelezni akarván azt is, hogy minden lépés, amelyet a szociálpolitika terén előre teszünk, azáltal, hogy belső nép erőmiket erősíti, egyben nemzeti életünk megerősítése felé is vezet.

Kovrig Béla könyve értékes gyarapodása a magyar társadalomtudományi irodalomnak, mert ez a kis nyolcvanoldalas könyv az első komoly szociálpolitikai összefoglaló munka, amelyet szakemberek és a laikus közönség egyaránt érdeklődéssel olvashat.

R. E.

Hibátlan helyesírás a műveltség fokmérője!

Balassa József dr

A magyar helyesírás kézikönyve és szótára

Ara 99 lei és portó.

Kapható könyvosztályunknál.

KERESZTREJTVÉNY

ROVATVEZETŐ: CSÜRÖS EMILIA.

28. (221.) szám.

Beküldte: Páll V. Géza

**„Tüzesen süt le a nyári nap sugara
Az ég tetejéről a juhászbojájára.”**

Petőfi: János vitéz

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
17									18						
				19			20	21		22					26
23	24		25												
27		28									29			30	
31					32			33			34			35	
36					37			38			39		40		
41						42						43			
			44			45		46							
48					49									50	
		51		52				53			54		55		
56	57						58				59				60
61						62		63			64				
65						66								67	
68						69								70	
71							72			73			74		75
			76		77			78				79			80
81	82			83				84						86	87

Beküldendő sorok: Vissz. 1., 25., 66. és 85. Függ. 1., 20., 21. és 25. Beküldési határidő: július 31.

Vizszintes sorok:

1 Petőfi Sándor egyik festői költeményéből 4 soroska. (Nyilírányban, a 30. betű a 31-nek téve és két betűs névelőnek olvasva). 17 Hontmegeyi község. Gyermeknek szünidei telepe. 18 Zül-lött kocsmá + gyermek. 19 N-nel fiúnév. 20 Karikagyűrű van az újján. 22 Ásvány. 23 Felkiáltó szó. 25 Petőfi szép versének időszakú kezdő sora. (Nyilírány). 26 Sajátkezűleg. 27 I Mutató szócska. II. Elavult bizonyító szócska. 29 Az élete. 31 Lakodalom. 32 Sudermann regénye. 35 Erdei fa. 36 Nálunk nem honos erdei állat. 38 K-val, díszes virág. 39 Vissza: I. szépvirágu növény. II. Felvigyázó. 41 Első három betű Nyelesben van. II. Eltétő nev. 42 I. Nemzet. II. Erdei állat. 43 I. ...victis. II. Esperántó hatos. 44 Római történetirő. 46 Azonos betűk + ka. 47 Méhek készítek. 48 Vissza: Görög sziget. 49 Ekezet megcseréléseivel: horizont. 50 Magamra. 51 Anzol folyó. 53 Két b-vél: Madár. 54 Vándorló. 56 Vissza: Sze-gény tanulóknak adják. 58 I. Ellentétes szócska. II. Női név. 59 Római rétor. 61 Ford. I. Kiváncos. II. Női név. 63 Tanításban van. 64 Végzetes. (Idegen szó.) 65 Svéd utazó keresztneve. 66 Le-vesztesítő. 67 Vicc, németül. (S = sch.) 68 Fone-tikus betű + Mondattanban van. 70 ...loz. engem akar eltálni. 71 Olasz névelő. 75 Lepedőben van. 77 R-rel. város. 78 Rya. 79 A vissz. 67. mással-hangzó. 81 Visszaélés. görögül. 85 Ősi magyar férfinev (van ilyen megye is).

Függőleges sorok:

1 Maurice Dounay, a világhírű francia drá-mairó egy este hazatér és így szól a szobalányá-hoz: — Ma már nincs szükségem magára, eme-het; de siessen: a ház előtt várja a barátja: — Bocsnát uram — vág a szavába sértődötten a szobalány — honnan tudja ön, hogy a barátom? Dounay így felelt: ... 2 Igenév népzó. 3 Gábor-ban van. 4 Rag. 5 Vissza: Francia fizikus. 6 Kel-lemes szórakozás. 7 Vissza: a-val. hírneves ze-neszerző. 8 Kettős mássalhangzó. 9 Magyar író. 10 Azonos mássalhangzó. 11 „Nyári napnak al-konvulciójánál...” 12 I. Háziallat. II. Kötőszó. 13 Törje. 14 Fegyver. 15 Azonos betűk. 16 Idegen összetett magánhangzó. 20 Így nevezték Jókai Mórt. 21 Málusban nyílik (névelővel.) 24 Kereslet. 25 Szép vers címe. 26 Meghalt román politikus.

(...Constantin.) 28 Villám. 30 Mennyei érzelem. 32 E + Másországbeli vizinövény. 33 Pihenő dzsungeli állat. 34 Virág (S = Z, A = S.) 37 Belső szerv. 40 Azonos magánhangzó. 45 Szerelem kezdete. 47 Nem lát. 52 +. 55... eg, rosszul van. 57 Posta viszi. 60 Tengeri tündér a görög mesékben. 62 Neves költőnk. „Az én falum” szer-zője + Személynévmas. 64 F. P. + Vallja. 69 Anyám betűi vegyessen. 70 Vissza: kutyalakat. 72 Csendes dallamu. 73 Mezei állat. 74 Vissza: Szabó teszi. 76 Gyarmat. 80 Mutató szócska. 82 N. J. 83 Személynévmas. 84 Névelő 85 Kettős mássalhangzó. 86 Bogyóban van. 87 Ir... , férfi-nev.

**A 26. számú keresztrejtvényünk helyes meg-
fejtése: (Beküldte: Vály Elemér.)**

Vizszintes: 1. „Érik a, érik a búzakalász”, 22. Teréz, Orzse, Mari, 38. Gabonás, 50. Szivar-vány, 107. Berlin.

Függőleges: 1. Édesanyám is volt nekem. 6. „Ritka búza, ritka árpa, ritka rozs, Ritka kis-lány, ki nem takaros”. 17. Zsírosabb ételt esznek. 68. Zoltán.

Megfejtettek: Lippert László, Szabó Zoltán-né, Oberst Béla, Frána Péterné, Papp Mózes, Szász Blanka, dr Simon Gyula, Tráger Helén, Ráduly Gyula, Dobribán László, György Szilvesz-ter, Szabó Józsefné, L. Egri Rózsa, Gróger Kon-rád, Stifter Bélané, Papp Zoltán, Papp Brigitta és János, László Antal, Elekcs Dénés, Sántha Alajos, Brendian István, Glanzer Edit, dr Szent-miklósy Imréné, Szabó Illés, Kürthy Erzsébet, özv. Záknoffy Antalné, Benedek Judith, Baróthy Jolán, Misztrik Kató, Dombrády Ferenc, Ambrus Magda, Rózsa Blanka, Lobenschusz József, Mer-hán Pipi, Patyánszky Erzsébet, Fecser Mihály, Nagy György, Márton Emilia, Sambach Károly, Lázár Béla, Zuléger Nusi, Zonda Imre, Páll V. Géza, Páll Béla, Szabó L., Hodács Ágoston, Boros Károly, Molnár Géza, Varga Ilonka, Kerekes Sándor, Kelemen Sári, Jámor Kálmán, Dvorzsák Lajosné, Zakariás I. István, Zakariás Tibor, Len-gyel Edit, Jeviczky Hajnalka, Bod Nóra, Huschek Julia.

A sorsoláson Ambrus Magda (Oradea) nyerte meg Sárközy Gerő: „A barázdák dala” című ver-eskötetét. Kiadóhivatalunkban átveheti.

RÁDIÓ

Az órákat romániai időszámítás szerint közöljük.

VASÁRNAP, JULIUS 19.

Bucuresti. 7.30 Reggeli műsor. 11.30 Harangszó és Egyházi beszéd. 11.50 Egyházi énekek lemezek. 11.55 Egyházi előadás. 12.10 Karének. 12.40 Dinicu-zenekar. 17 Wagner Richard: Lohengrin, opera Bayreuthból. 22.30 Kis rádiózenekar. Yoshitomo: A szent hegy, nyitány. Komzák: Hű Bécs, keringő. Lindemann: Volgai dalok. Michalis: Az erdei kovácsműhely. Herk: Keringő. Lörckó: Tangó. Grothe: Slowfox. Rust: Dal és keringő. Translateur: Keringőintermezzo. Stolz: Fox.

Budapest I. 8.30 H. 11—11.15 Református istentisztelet. Prédikál: Ravasz László. 12—13.15 Egyházi ének és szentbeszéd a Jézus Szíve templomból. A szentbeszédet P. Bangha Béla S. J. mondja. 13.20 Pontos időjelzés. 13.30 C. 14.45 El Máthé Elek. 15 Gr. 16 Gazdasági félóra. 16.45 E. Kilián Zoltán. Után: A Lohengrin ismertetése. 17 A bayreuthi ünnepi játékok megnyitó előadásának közvetítése: Lohengrin. 18.10 S. Szerb A. 18.40 Gr. 19.30 E. Móricz Zsigmond. 20 Cimbalom zongora. 20.20 Szalonzene. 21.30 Kilián Zoltán csevegése. 21.45 Lohengrin III. felvonása. 22.55 H. 23.25 C. 24.05 Szendy Lajos zeneparódiái. 24.30 Gr.

HÉTFŐ, JULIUS 20.

Bucuresti. 6.30 Reggeli adás. 13 Gramofonlemez. 13.25 Sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 18 A kis rádiózenekar műsorának közvetítése. 20.10 Tánclemez. 21.05 Sibiceanu kétzongoras játéka. 21.40 Róma Nya énekel. 22.05 Niculescu Szabina hárfázik.

Budapest I. 7.45 T. Utána: Gr. 8.20 Étrend. 11 H. 11.20 és 11.45 F. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Harangszó. 13.05 Zongora-hegedű. 13.30 H. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Balalaikazene. 15.40 H. 17.15 E. Csűrös Zoltán. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Szalonzene. 19 Kiss Lajos néprajzi előadása. 19.30 Wekerle-telepi Dalkör. E. Tóth László dr. 20.50 Ének-zongora. 21.30 H. 21.50 C. 22.40 Operaházi zenekar. 23 Időjárásjelentés. 24 Gr. 1.05 H.

KEDD, JULIUS 21.

Bucuresti. 6.30 Reggeli adás. 13 Gramofonlemez. 13.25 Sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 18.15 Gramofonlemez. 19.15 Gramofonlemez. 20.20 Abu Sandu hegedű. Wieniawski: Romanc. Lengyelke. Legenda. Obertas. Mazurka. Scherzartantella. 20.55 Bojenscu Sándor énekel. Breddiano: Ki hall engem énekelni? Brailoiu: Sarba neptanc. Montzia: A kútnál. Bojenscu: Nepdal. Borgovan: Rózsák. Az ablaknál. 21.30 Szimfonikus gramofonlemez. 22.45 Szimfonikus gramofonlemez. 23.20 Giurgiu-zenekar.

Budapest I. 7.45 T. Utána: Gr. 8.20 Étrend. 11 H. 11.20 és 11.45 F. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Harangszó. 13.30 H. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Postászenekar. 15.40 H. 17.15 T. Monostory Margit ifjúsági előadása. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Ének-zongora. 18.30 E. Bodnár Richard. 19 Szalonzene. 19.10 A tárgyszerű játék ismertetése. 20 Szimfoniáadás: A tékozló. 22.20 C. 23 H. 23.20 Zongora. 24 Angolnyelvű előadás Budapestről. 24.20 J. 1.05 H.

SZERDA, JULIUS 22.

Bucuresti. 6.30 Reggeli adás. 13 Gramofonlemez. 13.25 Sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 18 Julea-zenekar. 19.15 Julea-zenekar. 20.20 Tauher Richard, Schmidt József gramofonlemezei. 21.20 Ciolac György zongorázik. Debussy: 12 előjáték. 22.05 Gofmann prahai tenorista hangversenye. Bellini: A puritánok. Ária. Rossini: Tell Vilmos. ima. Donizetti: Don Pasquale, dal Donizetti: Rohan Mária, ária. Ponchielli: Gioconda, ária. 22.45 Kis rádiózenekar. Gollwyn: A gárda jó. Bizet: Carmen, ábránd. Dostal: Utazás a világ körül. egyveleg. Weber: Straus János Keringők egyvelege. Rosen: Tangó. Kerten. Slowfox. Mohr: Aludj gyermekem! 24 A Marcu-zenekar hangversenye.

Budapest I. 7.45 T. Utána: Gr. 8.20 Étrend. 11 H. 11.20 és 11.45 F. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 „A déli harangszó emléknepje.” Maid: Vitéz Somogyváry Gyula emlékbeszéde. 13.40 H. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Szalonzene. 15.40 H. 17.15 E. Krasznay István. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Zongora-gordonka. 19 E. Vitéz Nemes Árpád. 19.20 C. 19.45 Közvetítés a dorogi kőszénbányából. 20.40 Dóczy Jenő elbeszélése. 21.10 A Hangverseny Zenekar operettelőadása: Sybill. 24.45 Franciányelvű megemlékezés a déli harangszó történetéről. Utána: Déli harangszó. (Hanglem.)

CSÜTÖRTÖK, JULIUS 23.

Bucuresti. 6.30 Reggeli adás. 13 Gramofonlemez. 13.25 Sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. Marcu-zenekar. 19 Időszervi anyag. 19.15 Marcu-zenekar. 20.20 Thaler József csellózik. 21.10 Kis rádiózenekar. Lincke: Balettnyitány. Jalowicz:

Utazás a Földközi-tengeren. Kálmán: Farsangi tündér, egyveleg. Komzák: Narenta-keringő. Billi Esti harangszó. Sebek: Intermezzo. Uher: Dal és tangó. Becce: Amalfia-szerenád. Kohlmann: Nap-sütéses tavasz. 22.45 Strauss Richard-dalok Helta Aida előadásában. 23.10 Zene közvetítése egy vendéglőből.

Budapest I. 7.45 T. Utána: Gr. 8.20 Étrend. 11 H. 11.20 és 11.45 F. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Harangszó. 13.05 Gr. 13.30 H. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Hegedű-zongora. 15.40 H. 17.15 E. Darvas Róza dr. 17.45 Pontos időjelzés. 18 J. 18.45 Szilágyi Ödön csevegése. 19.15 Debreceni zongorahármas. 20.15 Külügyi negyedóra. 20.30 Zongora-ének. 21. Szimfoniáadás: Valaki elmegy. 22.40 H. 23 Gr. 23.20 Az olimpiai játékok magyar résztvevőinek ünnepélyes eskütétele. 24.10 C. 1.05 H.

PÉNTEK, JULIUS 24.

Bucuresti. 6.30 Reggeli adás. 13 Gramofonlemez. 13.25 Sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 18.15 A Kis rádiózenekar műsorának közvetítése. 20.20 Román művészek gramofonlemezei. 21.15 Donizetti: Don Pasquale, opera. 24 A Cristea-zenekar.

Budapest I. 7.45 T. Utána: Gr. 8.20 Étrend. 11 H. 11.20 és 11.45 F. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Harangszó. 13.05 C. 13.30 H. 14.20 Pontos időjelzés. 18 Szalonzene. 18.40 Sportközlemények. 19.20 E. Hammerschlag János dr. 19.50 Hegedű. 20.30 Acsódy Károly elbeszélése. 21 Hangverseny Zenekar. 22.15 Sztróky Kálmán csillagászati előadása. 22.45 H. 23.05 Gr. 23.45 Olasznyelvű előadás. 24 C. 1.05 H.

Apróhirdetések

Főlisztelendő Plébániai Hivatal!

Ha templomot, iskolát vagy más egyház épületet kell építeni, átalakítani, tatarozni, szívesen felajánlom szolgáltatásomat. Megkeresésre saját költségemen a helyszínére utazom és ott helyben elkészítem költségvetésemet, amely minden más ajánlatnál méltányosabb lesz. Régi gyakorlatom, kiváló szakembereim, nagy üzleti összeköttetésem lehetővé tették, hogy mindenütt a legnagyobb megelégedésre dolgozhattam. Legyen szabad például megemlíteni, hogy a baia spriet gyönyörű templom renoválásánál dr. C. Zumbel Lajos plébános úr legmesszebbmenő elismerését nyertem meg. Kiváló tisztelettel:

BALINT DANIEL
építő vállalkozó, Oradea, Str. Academiei No. 2.
Telefon: 43.

SZOMBAT, JULIUS 25.

Bucuresti. 6.30 Reggeli adás. 13 Gramofonlemez. 13.25 Sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 18 A Sibiceanu-tánczenekar műsorának közvetítése. 20.20 Film- és operettlemez. 21 Verse hangjáték. 22.45 Kok-tánczenekar. 24 Gramofonlemez.

Budapest I. 7.45 T. Utána: Gr. 8.20 Étrend. 11 H. 11.20 és 11.45 F. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Harangszó. 13.05 Katonazene. 13.30 H. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Gr. 15.40 H. 17.15 Harsányi Gizi meei. 18 Thury Lajos elbeszélése. 18.30 Közvetítés a Városligetből. 19.45 Zongora. 20.20 Harsányi Gréte csevegése. 20.50 A Rádióélet rejtélyestje. 21.25 Kóváry Gyula vidám estje. 22.30 H. 22.50 C. 23.10 Időjárásjelentés. 23.45 A rádió szalonzenekara. 1.05 Hírek.

A rövidítések magyarázata: T. = Torna. Gr. = Gramofonzene. H. = Hírek. F. = Felolvasás. E. = Előadás. C. = Cigányzene. J. = Jazz.

(Az állástkeresőknek 33 százalék kedvezmény).
Apróhirdetések díja szavankint 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lej.

Lakás

Üzlethelyiség
kiadó. Oradea, Strada Tache Jonescu 55. sz.

Kiadó
3 szobás modern balkonos szép utcai lakás november 1-re. Oradea, Strada Tache Jonescu No. 15.

Nyaráló figyelmébe!
Olcsó szobák kaphatók a Félix fürdő: állomás-hoz 100 méterre. Erdőkölödni az erdőszlaknál.

Nyári hónapokra
kiadó szép utcai butorozott szoba a strandhoz közel. Str. Stramba 2. szám. Oradea.

Egy
udvari szoba, konyhás lakás mellékhelyiségek augusztus 1-re kiadó. Lakatos szerszám eladó. Oradea, Parcul Alba-Iulia No. 6.

Kiadó
2 szobás, fürdőszobás, kertés lakás. Oradea, Str. Ciordas 46. sz. a. Évi bér: 18.000 lej és vízdíj.

Kertvárosban,
villamos megálló közelében egy modern 2 szobás magánház augusztus 1-re kiadó. Értekezni: Dallos, Oradea, Str. Negruzii 34 Telefon 802.

Kapualatti
utcai butorozott szoba, előszobával azonnal kiadó. Oradea, Strada Nicolae Zsiga 7.

Keresek
a szőlőhegyen vagy Oradea környékén bérbe 5-6 szobás lakást. Címet a kiadóba kérek

Egy
kis udvari szoba, konyha, spejzos lakás ócska mellékhelyiségekkel augusztus 1-re kiadó. Oradea, Str. Elia de Rădulescu No. 13.

Szoba-konyhás
lakás mellékhelyiségekkel augusztus 1-re. Oradea, Parcul Carmen Sylva No. 6.

Butorozott
szoba kiadó. Oradea, Str. Xenopol 13.

Különféle

Tisztviselő
augusztus 1-től kezdődő kététi oradeai tartózkodása idejére különbejáratu butorozott szobát keres. Címeket ármezjelöléssel a kiadóba kérek.

Figyelem!
köszörültségünk csakis az ifj. Kelemen köszörüldejében, ahol a legjobb és legpontosabb munkát kapjuk olcsó árban. Oradea, Strada Avram Jancu-utca sarkon, Piata Mihail Vitaezul.

Óltárképeket,
kétoldalas lobogóképeket, stációképeket, vászonra festve, művészi kivitelben szállít, templomokat újjáfest és aranyoz. Herling István ak. festő, Sírja, Jud. Arad.

Adás-vétel

Kerek
diófa ebédülő asztal, világos fém háló eladó. Megtekinthető délután fél 2-től fél 4-ig. Oradea, Andrei Muresanu No. 8.

Eladók
a város minden részében kisebb-nagyobb értékű ingatlanok, magán- és bérházak, telkek, szőlők, birtokok. Popovics iroda, Oradea, Str. Vlăhuta 6. Telefon: 167.

Disznóbőr utitáskát
jókarban vennék. Oradea, Str. Nicolae Zsiga No. 18.

MAGAS
árért veszek aranyat, ezüstöt, brilliántot, bármilyen mennyiségben. HEREST ékszerész, Oradea, Regele Ferdinand No. 3.

Kijátszott
mesterhegedű eladó. Oradea, Str. Turnitorilor No. 4.

Eladó
alig használt 3 darab löszőr matrác. Oradea, Strada Alexandri 32, emelet.

Eladók
a város minden részében kisebb-nagyobb értékű ingatlanok, magán- és bérházak, telkek, szőlők, birtokok. Popovics iroda, Oradea, Str. Vlăhuta 6. Telefon: 167.

Eladó
jégsekrény, könyvszekrény, barokk ebédülő, antik szekrény. Oradea, Strada Bratianu No. 21.

Alkalmazás

Üzveg asszony
uri család mellett házzvezetést vállalná vidéken is. Cím: Oláh János, Oradea, Str. Simeon Stefan No. 9.

Jó családból
származó katolikus középkorú nő, aki 17 évig főúri családnál, mint házzvezetőnk működött, elmenne magános urhoz vagy plébániára házzvezetőnek. Ért a gazdaság és a háztartás minden ágához. Megkeresést „a legjobb referenciák” jellegére a kiadóhivatal (Oradea) továbbítja.

Urindó
42 éves, plébániára v. magános urhoz, házzvezetőnek azonnalra ajánlkozik. Molnár G. Zella, Georgheni, Str. Primaria 9. (jud. Ciuc.)

Szilgyártó
segédek keresek. Kotyeg, Oradea, Strada Alexandri 53.

Gyermektelen
tisztviselő keres lehetőleg központban egyszobás, előszobás, esetleg 2 kishozás lakást. Címeket a kiadóba kér.

Szakképzett ápolónő
felvétetik az Irgalmasrend kórházába. Oradea.

LAPARUSITASRA
emberek magas százalékkal felvételnek. Jelentkezés a kiadóhivatalban

Oktatás

Láposy Zeneiskola
Oradea, Str. Simeon Stefan No. 20. Hegedű, zongora és zeneelméleti tanzakkkal.

Javító-
és felvételi vizsgára bármely tárgyból eredményesen előkészít, kiűntetéssel vizsgázott tanárjelölt. Oradea, Str. Crucii 7.